

Naročnina

za državo SHS:

za mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 50

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:Enostolpna petilna vrsta
malí oglaš po Din 1⁵⁰ in
Din 2[—], večji oglaš nad
45 mm višine po Din 2⁵⁰,
veliki po Din 3[—] in 4[—],
oglaš v uredniškem delu
vrstica po Din 6[—].

Pri večjem naročilu popust.

Izhaaja vsak dan izvemši
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.**Političen list za slovenski narod.**Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.340 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.**Prisleparjena in izsiljena
zmaga fašizma.**

Gorica, 7. aprila 1924.

Volivna nedelja je bil za goriške Slovence časten dan. Bojevali so neenak boj z vladno stranko, ki je uporabljala kljub častni Mussolinijevi besedi vsa sredstva, da zagotovi svoji listi visoke številke. Fašizem se je zavedal, da je sekira, ki so jo kalili v svojem političnem ognju populari in socialistične stranke, nastavljena k njegovim koreninam. S skrajnimi sredstvi si je vodja fašizma skušal priboriti ugledne italijanske državniške kot nosilce svojih list. Ta poizkus mu je tik pred odločilnimi dnevi izpodletel s smrtjo De Nave in odstopom De Nicole. V južni Italiji je fašistovska stranka izgubljala tla, milici na prefekturi so bili izdani ukazi, ki so kazali, da se ne bodo volitve vršile svobodno. To so občutili Goričani že par tednov pred volitvami. Fašistovski krožki so vzrastli po vsej deželi. Slovenski plačanci so se vozili okrog trgovcev in obrtnikov in jim grozili z izgubo obrtnega dovoljenja, če bodo glasovali za lipo. Vojne pohablence so skušali zločinski tipi Bandler, Peternele, Cigojev i. dr. z barbarskim pretenjem odvrgniti od njih narodne dolžnosti. Zgodilo se je celo, da je prosluli zdravnik Armando d' Ottone v zapadnih Brdih žugal popolnoma slepemu invalidu, da bo izgubil svojo bomo podporo, če prizna, da je Slovenec. Solze so pritekale revežu, ko je spoznal, da mora svoj narodni ponos žrtvovati vsemogočni volji italijanskega pri-tepenca. To je le eden izmed stotih podobnih slučajev.

Volivni shodi naših kandidatov so bili pravo tveganje življenja. Besednjak, Bitežnik in Brajša so morali zapustiti svoje obitelji v Gorici, ker so bili v edni nevarnosti. Ljudstvo je to vedelo in so se volivni shodi izpremenili v sijajne manifestacije zatirancev, ki hočejo živeti lastno življenje. Od zadnjih shodov je bil eden najznamenitejših v Idriji, kjer je Janko Kralj pred vsem svetom in v pričo oboroženih fašistov prisilil odpadniku Peterneleju sramotni žig. To je razburilo vso fašistovsko armado na Primorskem. Ko so se na vredvečer volitev pripeljali Besednjak, Bitežnik in Kralj na Dobrovo v zapadnih Brdih, jim zastavi pot kordon fašistov s puškami pripravljenimi za strel. Na energično zahtevo slovenskih kandidatov so jim dovolili otvoriti shod, a vsakemu govorniku so med govorom nastavili puško na prsi. Kri je zastala Bricem v žilah, ker so videli, da ni pravice za nje, kljub temu, da je bil navzoč na shodu vladni zastopnik. Ko ni hotel slov. govornik govoriti v italijansčini, je bil shod končan. V tem so pa fašisti pretepli kakih 20 volivcev in odpe-ljali v kamijonih zastopnike slovenske liste v Gradiško. Vsi ti znaki so kazali, da ne bo nedelja mirno pretekla. In res; v Gorici so ponoči hodili fašisti groziti zastopnikom slovenske liste, naj ne pridejo k volivni dvorani.

S silo so odganjali slovenske člane volivnih komisij na sedež fašija. Intervencija naših voditeljev pri varnostni straži je bila brezuspešna in pokazala popolno nemoč varnostnih oblasti napram fašistom. Pri skrutinju so se mogle na ta način goditi največje goljufije. To kažejo rezultati. Največjo nesramnost pa je zagrešila vlada sama, ker je dala v zadnjem trenutku pretiskati državne glasovnice z li-povo vejico navzdol obrnjeno. To je bil očiten namen premotiti slovanske volivce. Toda vsi ti poskusi so se jim zdeli še premalo; celo nedeljo popoldan so prihajali vplivnejši možje in fantje iz Brd v Gorico skriti se pred fašistovskimi nasilstvi. Celo nad ženami in dekleti so se znašali. Našega agitatorja iz Podgorce so tako razme-sarili, da je obležal polmrtev na mestu; a to še ni bilo dovolj. Karabinerji so ga še zaprli in le na zdravnikovo zahtevo so ga prepeljali v bolnico. Bivšega deželnega uradnika Gorkiča so ob 1. uri zjutraj odpeljali fašisti kljub jokanju malih otročičev. Višek divjaštva so pa dosegli italijan-ski kulturonošci s tem, da so pretepli v Biljani 13letnega fantiča, ker ni hotel le-piti njihovih plakatov. To so le nekatere

žrtve, ki jih imajo na vesti slovenski izda-jalci. Kljub takemu terorju so naši možje in fantje šli na volišče z zavestjo, da mo-rajo pokazati svojim zatiralcem svoj ne-upogljivi značaj. So se pa tudi dogajali slučaji, da je ravno razumništvo ponekod v volivnem boju odreklo; da, še celo

umaknilo v Jugoslavijo (kjer je širilo ten-denciozne vesti, mesto da bi bilo vršilo svojo dolžnost. Op. ured.). Goriško ljud-stvo je v nedeljo odneslo z volišč važno spoznanje, da se fašizem ruši, ker se sku-ša kljub vsem plaščem lepih besed z naj-merodajnejših mest vzdržati z nasiljem!

Uspehi italijanskih krvavih volitev.**KONČNI USPEHI V JULJSKI BENEČIJI.**

Trst, 8. aprila. (Izv.) Po uradnih po-datkih so prejeli:

V Trstu: Slovani 2577 glasov, fašisti 17.566, unitarci 706, popolari 531, republikanci 3610, demokrati 443, komu-nisti 4648, maksimalisti 679 glasov.

V Istri, in sicer okraj: Pazin: Slo-vani 530, fašisti 7498, unitarci 11, po-polari 69, republikanci 133, demokrati 99, komunisti 219, maksimalisti 53; Mali Lošinj in kvarnerski otoki: Slovani 101 glas, fašisti 4439, unit. 5, popolari 12, republik. 27, komunisti 7, maksimalisti 3; Volosko-Opatija: Slovani 3729, fašisti 1963, unit. 37, po-polari 24, republikanci 50, demokrati 18, komunisti 343, maksimalisti 45; Koper: Slovani 1482, fašisti 10.829, unit. 75, popolari 673, republikanci 364, demokrati 28, komunisti 1324, maksimalisti 183; Po-reč: Slovani 215, fašisti 11.248, unit. 15,

popolari 202, republikanci 1321, demo-krti 18, komunisti 403, maksimalisti 61; Pulj (mesto in okraj): Slovani 1163, fašisti 15.600, unit. 41, popolari 61, repu-blikanci 348, demokrati 36, komunisti 609, maksimalisti 34. Vsega skupaj so prejeli v Istri: Slovani 6220, fašisti 51.577, unit. 184, popolari 1041, republik. 2243, demokrati 199, komunisti 2905, maksi-malisti 379 glasov.

V Furlanski pokrajini: Slovani 16 tisoč 525, fašisti 85.555, popolari 19.855, demokrati 5238, unitarci 12.034, komuni-sti 10.371, maksimalisti 3628, republikanci 2815 glasov.

V celem julijskem volivnem okrožju so prejeli: Slovani 29.078, fašisti 173 tisoč 563, unitarci 13.114, popolari 22.000, republikanci 9744, demokrati 5707, ko-munisti 20.648, maksimalisti 5064 glasov.

CELOTNI REZULTAT VOLITEV.

Rim, 8. aprila. (Izv.) Končni volivni rezultati so sledeči:

Umbrija: Za fašiste je glasovalo 92.974 (73%). Manjšina dobi 10 mandatov, in sicer 3 narodne manjšine, 2 popolari, 1 republikanec, 1 komunist, 2 maksimali-sta in 1 socialni demokrat.

Sardinija: Oddanih glasov 136.585. Za fašiste 84.477 (61%). Manjšina dobi štiri mandate, in sicer 2 »sardinci«, ustavna opozicija 1, popolari 1.

Marke: Oddanih glasov 202.231. Za fašiste 128.783 (68%). Manjšine dobe pet mandatov, in sicer popolari 1, republikan-ci 1, socialni demokratje 1 in komunisti 1.

Abbruzzi: Oddanih glasov 270.540. Za fašiste 233.046 (86%). Manjšina dobi 7 mandatov: unitaristi 5, socialisti 1, ustav-na opozicija 1.

Juljska Benečija: Oddanih glasov 269.175. Za fašiste 163.560 (56%). Manj-šina dobi 8 mandatov; narodne manjšine 2, komunisti 2, popolari 2, socialisti 1, re-publikanci 1.

Ligurija: Oddanih glasov 234.944. Za fašiste 123.351 (62%). Manjšina dobi 6 mandatov: socialisti 2, popolari 2, liberal-ci 1 in komunisti 1.

Campagna: Oddanih glasov 610.345. Za fašiste 447.987 (73%). Manjšina dobi 16 mandatov: ustavna opozicija 4, liberalci 3, socialni demokratje 1, popolari 2, demo-kratje 2, komunisti 1, socialisti 2 in neod-visni 2.

Emilija: Oddanih glasov 668.806. Za fašiste 457.883 (71%). Manjšina dobi 14 mandatov; socialni demokratje 3, popolari 4, republikanci 2, komunisti 2, socialisti 3.

Natančni podatki manjkajo še iz štiri-h provinc.

Radikali za demisijo Pašičeve vlade.**PAŠIČEV RAČUN, DA PO DEMISIJI IZSILI VOLIV. VLADO BREZ PRIBIČEVIČA**

Belgrad, 8. aprila. (Izv.) Pašič še na-dalje intrigira proti Radiću z novimi izja-vami. Njemu je v tem poslu priskočil na pomoč dr. Ninčič, ki na podlagi poročil naših poslaništev v Londonu, v Rimu, na Dunaju in v Budimpešti podpira intrige in odkriva protidrjavno delovanje Radića. Govori se o važnih dokumentih, ki po-vsem jasno dokazujejo, da je njegova akcija baje v resnici protidrjavna. Dose-daj te intrige niso imele vidnih uspehov, kajti krona še nadalje stoji na stališču, da se mora izvršiti verifikacija Radićevih mandatov tudi v skupščini. To bi seveda značilo takojšen padec vlade, ki je danes o tem vprašanju na svoji seji zopet raz-pravljala. Po izjavi ministrov je prevladalo mišljenje, da se seja narodne skupščine ne skliče, temveč, da se poda demisija. Vlad-ni krogi računajo, da bi se s tem krona

spravila v položaj, da odneha od svojega stališča glede verifikacije in da bi kralja prisilila, da izroči volivni mandat radika-lom. To stališče podpirajo skoro vsi ra-dikali, ker mislijo, da se ta načrt posreči in v tem slučaju ne bi bili več vezani na Pribičevića, ki bi ga v volivno vlado ne vzeli. Kajti jasno je iz tega, da nobena rešitev iz sedanje krize ne more biti in ne bo ugodna za Pribičevića. Po seji vlade se je govorilo, da je že jutri pričakovati demisije vlade.

ODPOR PRI RADIKALSKIH VOLIVCIH PROTI PRIBIČEVIČU.

Belgrad, 8. aprila. (Izv.) Tekom da-našnjega dne so prispeli v Belgrad vsi radikalni poslanci, ki so se večinoma na-hajali v svojih volivnih okrožjih. Glasom njihovih poročil je ljudstvo posebno v

Srbiji odločno proti Pribičeviću in pri-staši zahtevajo, da se Pribičević odstrani iz koalicije in da naj radikali izvedejo bolj popularno rešitev sedanje težke krize. Tudi v poslaniških krogih vse bolj pre-vladuje mišljenje, da je koalicija s Pribi-čevićem velika napaka, ki jo je čimprej popraviti ali s tem, da vlada poda demi-sijo in ostane v opoziciji ali pa naj se najde sporazum z opozicijo brez Pribičevića. Nekateri poslanci so danes izjavili, da bodo zahtevali sklicanje klubove seje in stavili zahtevo, da se koalicija s Pribi-čevićem takoj prekine. To strujo podpira Ljuba Jovanović, ki še vedno ni izgubil nade, da se mu posreči kaka nova kom-binacija.

Audience pri kralju.**DR. KOROŠEC.**

Belgrad, 8. aprila. (Izv.) Na osebno povabilo je bil danes popoldne v audienci pri kralju načelnik Jugoslov. kluba dr. A. Korošec. Dr. Anton Korošec je ostal pri kralju od 4. do pol 6. ure in je kralju obrazložil svoje poglede na sedanjo koa-licijo.

DR. HRASNICA.

Belgrad, 8. aprila. (Izv.) Od 6. do pol 7. ure je bil na dvoru v audienci pri kralju načelnik Jugosl. muslimanskega kluba dr. Hrasnica.

OBE AUDIENCI SENZACIJA DNEVA.

Belgrad, 8. aprila. (Izv.) Audienci dr. Antona Korošca in dr. Hrasnice sta senzacija današnjega dneva in so vsi politični krogi razpravljali o tem dogodku, ki mu pripisujejo prav posebno važnost. Različni komentariji o teh audiencah so pa zgolj kombinacije.

LJUBA JOVANOVIĆ.

Belgrad, 8. aprila. (Izv.) Danes do-poldne je bil v audienci pri kralju pred-sednik narodne skupščine Ljuba Jova-nović. Po njegovi audienci se je govo-rilo, da bo seja sklicana v petek in da je Ljuba Jovanović preklical svojo demi-sijo ter da bo jutri zopet prevzel posle predsednika narodne skupščine.

ZAHTEV SLOVENSkih USKOKOV.

Belgrad, 8. aprila. (Izv.) Dr. Gregor Žerjav je danes prispel v Belgrad in takoj obiskal Pribičevića ter mu predložil materialne in osebne zahteve slovenskih samostojnih demokratov, ki med drugim zahtevajo rehabilitacijo Adolfa Ribnikarja, Vilka Baltića in Skaberneta. Zdi se, da se je dr. Gregor Žerjav s svojim prihodom malo zakasnil.

DALMATINCI PROTI DR. GRISOGONU.

Split, 8. aprila. (Izv.) Med dalmatin-skimi demokrati je razcep v parlamentar-nem demokratskem klubu povzročil veli-ko konsternacijo. Večina je na strani Da-vidovića in obsoja dr. Grisogona, da je šel s Pribičevićem. Včeraj se je sestal oblastni odbor demokratske stranke in zavzel stali-šče proti dr. Grisogonu. Dokler se položaj v demokratski stranki ne razčisti, glavno glasilo »Život« ne bo izhajal.

PLENARNA SEJA BUNJEVSKO-SO-KAČKE STRANKE.

Subotica, 8. aprila. (Izv.) Bunjevaško-šokačka stranka je imela včeraj plenarno sejo. Sklenjeno je, da se v vprašanju agi-tacije HRSS odpošlje v Zagreb odposla-nec, da s predstvom HRSS razčisti od-nošaje med obema strankama. Bunjeva-ško-sokačka stranka stoji na stališču, da je vsaka agitacija v Vojvodini med Bu-njevci odveč, ker se vsi priznajo za Hr-vate.

ODLIKOVANJA ČLANOV FINANČNEGA ODBORA.

Belgrad, 8. aprila. (Izv.) Nekateri listi so javili, da bodo člani finančnega odbora na predlog finančnega ministra odlikovani. To vest je treba popraviti v toliko, da so vsi opozicionalni člani finančnega odbora to odlikovanje odklonili iz načelnih raz-logov.

POVODENJ NA HRVATSKEM.

Zagreb, 8. aprila. (Izv.) Radi nepre-stanega deževja je Sava zopet zelo narasla

in prestopila bregove. Med mnogimi vasmi se vrši promet le s čolni. Med Lekenikom—Siskom in Lendavo so vsi kraji in polja poplavljeni.

Čedni romunski zavezniki.

Belgrad, 8. aprila. (Izv.) Ob priliki evakuacije Modeša in Bardanja so romunske oblasti glasom vesti belgrajskih listov tamošnje prebivalstvo oropale do golega in počenjale stvari, ki jih niti za svetovne vojne niso izvršile sovražne čete. Naša vlada namerja vsled tega postopanja energične korake pri zavezniški vladi v Bukareštu in bo zahtevala primerno odškodnino. Dotlej pa naše oblasti ne bodo evakuirale Zombolja.

NAPETOST MED RUSIJO IN ROMUNIJO.

Moskva, 8. aprila. (Izv.) Litvinov, ki je sedaj zastopnik sovjetskega komisarja za zunanje zadeve, je rekel z ozirom na razbita pogajanja med Rusijo in Romunijo na Dunaju, da sovjetske republike še vedno smatrajo Besarabijo kot bistven del sovjetskega ozemlja. Litvinov je Romunijo svaril, naj se ne zanaša preveč na potrditve priključitve Besarabije k Romuniji v francoskem parlamentu.

Belgrad, 8. aprila. (Izv.) Razmerje med Rusijo in Romunijo radi Besarabije zavzema vse bolj široko območje. Kakor se misli v diplomatskih krogih, bi znalo priti do oboroženih konfliktov. Francoska vlada se za ta slučaj pripravlja in je vsem državam male antante in Poljski poslala cirkularno noto, v kateri zahteva, da se te države odločijo za vstop v blok proti Rusiji in z oboroženo silo pomagajo Romuniji. Posebne zahteve in nade so stavljajo na Jugoslavijo.

SOCIALNI ZAKONI NA FRANOSKEM.

Pariz, 8. aprila. (Izv.) Zbornica je sprejela pokojninski zakon soglasno. V veljavo pa bo stopil novi zakon šele v novem zasedanju, ko bo zbornica dovolila potrebno kritje.

Pariz, 8. aprila. (Izvirno.) Zbornica je sprejela s 550 glasovi predlog o socialnem zavarovanju. Zavarovanju so podvrženi vsi, ki imajo manj kot 10.000 frankov letnih dohodkov. Zakon stopi v veljavo čez 1 leto.

VOLIVNA REFORMA NA FRANOSKEM.

Pariz, 8. aprila. (Izv.) Vlada je izjavila, da ne odklanja predloga, po katerem bi se poslanci volili za dobo 6 let, ena tretjina mandatov pa bi se obnovila vsaki 2 leti.

NOVI REPARACIJSKI PREDLOGI.

Pariz, 8. aprila. (Izv.) Komisija, ki je pod Dawesovim vodstvom izdelala nove reparacijske predloge, bo svoje poročilo izročila jutri reparacijski komisiji.

PREVAŽANJE ZLATA.

Pariz, 8. aprila. (Izv.) Listi poročajo, da so danes odpeljali 12 ton zlata iz kleti francoske državne banke v London.

GENERALNI KOMISAR ZA OGRSKO.

Zeneva, 8. aprila. (Izv.) Svet Zveze narodov je s privoljenjem Ogrske in male antante imenoval ameriškega finančnika John Smitsa za generalnega komisarja za Ogrsko.

Iz mraka k svetlobi.

Povest. Spisala V. Križanovskaja-Ročester.

Zaprla so se vrata ječe z obsojencem, kateremu je sodišče pravkar sporočilo smrtno obsodbo in ob zori naslednjega dne bi se morala ta obsodba izvršiti.

Z mračno stoično mirnostjo je obsojenec poslušal sporočilo sodišča in prezirljivo je odklonil zadnjo tolažbo duhovnika in sv. obhajilo.

Sam je bil sedaj v globoki tišini, ki so jo le redko motili koraki paznika, ki je stopal pred vrati. In glej, ta zunanji mir, ki ga je do tega trenutka čutil, je namah izginil, kakor zginejo lepe sanje. Prijel se je za glavo, se trepetajoč zgrudil na stol ter si zakril oči.

Obsojenec je bil krepak, dvaindvajset let star mladenič, precej velik in veselega, skoro še otroškega obraza. Majhna kodrasta bradica in kostanjeve, skoro črne lase so še jasneje kazale voščeno blehost obraza in globoko udrte oči.

Strašna, mučna misel ga je obšla.

Vse je končano!... Vse!... Čez nekoliko ur ga ne bo več... To telo, ki diha življenje in moč, ne gleda na to, da je sedaj onemoglo, bo postalo mrzla, mrtva kepa... Ono »nekaj«, kar trpi, trepeče, misli in dela njegovo osebnost različno od drugih, bo izginilo... Pa kam?... Ima li dušo? Mar, to — dihanje življenja, prestanek materije kar ugasne, kakor ugasne sveča radi sunka vetra?...

»In sedaj mu je smrt, ta strašna neznanca tako blizu!...

Brez obotavljanja in strahu ji je druge progal, ni ga vznemirjal njih smrtni boj; a

STAVKA TISKARJEV V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 8. aprila. (Izv.) Zaradi štrajka tiskarjev je mesto danes brez časopisov. Vlada je izdala list, v katerem objavlja najvažnejše vesti iz inozemstva.

PROTI INOZEMSKIM ŠOLAM V TURCIJI.

Carigrad, 8. aprila. (Izv.) Turške oblasti so zaprle vse francoske in italijanske redovniške šole, čeprav so privolile v to, da se odstranijo s šol vsi verski znaki, izvzemši križ.

VLADNA KRIZA V TRANSVALU.

London, 8. aprila. (Izv.) »Daily News« poročajo iz Capstadta, da je general Gmuts dal ostavko kot ministrski predsednik. Nove volitve bodo meseca junija.

Krvave volitve na Primorskem.

MUSSOLINI PRELOMIL ČASTNO BESEDO. — DRŽAVA VARA SLOVENSKE VOLIVCE.

Pri državnozborskih volitvah dne 6. aprila 1924 si je italijanska država pritisnila neizbrisljivi žig barbarstva pred vsem svetom. V svet razboznane Mussolinije besede o svobodnih volitvah so navdale primorske Slovence z nado, da si bodo mogli prosto izbrati može, ki bodo v rimskem parlamentu zastopali njih interese. Toda že volivni shodi v zadnjem tednu so kazali, da bo nedeljska volitev v znamenju fašistovskih batin in samokresov. Po celi deželi so razposlali fašisti svoje miličnike, da ustrahujejo slovenske može in fante. Toda kljub temu so šli člani »Slovenskega volivnega odbora« med ljudstvo, da mu dvignejo pogum. Njih volivni shodi so bili pravcata bojišča, kjer so neusmiljeno gospodarili črnosrajčniki. Ko sta se vozila dr. Bitežnik in Kralj na shode v idrijsko okolico so ju fašisti skušali preplašiti s tem, da so v temni noči zabarikadirali cesto s hlodi. Le šoferjevi spretnosti je zahvaliti, da ni avto zdrknil v globoki prepad ob Idrijci. Varnostna oblastva so dala za osebno varnost na razpolago karabinjerje. Predno so ti vstopili s slovenskimi kandidati v avto, jih obvesti delegat idrijskega fašija, naj ne tvegajo glave za »slovenske pse«. Šele na energično zahtevo naših kandidatov se je en karabinjer odločil, da jih spremlja. Vso svojo zločinsko naravo so pokazali italijanski privandraci s tem, da so v Idriji zgrabili slovenskega rudarja in mu z derezami za plezanje na telegrafске drogove rezali vrat. Ko je bil pogreb nesrečne žrtve, napadejo fašisti sprevod, ga razprše in le krsta ostane sama sredi ceste v prahu. In tajnik idrijskega fašija je Dalmatince Vlahovič, ki ima očeta v državni službi v Jugoslaviji! In te delikventne tipe je pripeljal odpadnik Pernelj na naš shod v Idriji, ter jih z nabitimi puškami postavil v prvo vrsto pred govornika dr. Bitežnika in Kralja. V pazniščini so fašisti skupaj s slovenskimi Judeži odpeljali dr. Brajšo in urednika Kralja na sedež fašija in ju zaprli. Ko se je vračal dr. Besednjak z volivnega shoda v Mirnu domov, se je razpočila pred avtomobilom bomba. Ajdovski volivni shod je zaznamoval težko žrtve zidarja Štangerja, ki so ga fašisti smrtnonevarno ranili, ko je bežal pred divjaki. Dr. Gaberšku in dr. Fornazariču je med govorom grozil fašist z dolgim nožem kljub prisotnosti varnostne straže. Višek »Mussolinijeve svobode« pa se je pokazal na volivnem shodu v Dobrovem v soboto popoldne. Že dopoldne so prihajale v

Gorico vesti o nasilstvih, ki jih uprizarja zdravnik D' Ottone nad zavednimi Brici. Ljudstvo je bilo čisto preplašeno, ko je zvedelo, da celo slovenski skrutinatorji, uradne osebe, niso varni. V soboto so drdrali kamijoni oboroženih fašistov po Brdih in iskali zastopnike slovenske liste. Kožlina Antona iz Zalibrega so s samokresi prisilili, da je šel iz hiše. Tu so ga pred očmi njegovih domačih do krvi pretepli. Namesto k volivni komisiji je moral vsled težkih notranjih poškodb v posteljo. Drugemu zastopniku Kožlinu Josipu so raztrgali fašisti dekret prizivnega sodišča v Trstu, da je imenovan zastopnikom lipove vešice. Le z begom preko vinogradov je ušel gotovi smrti, ker so za njim streljali s karabinjami. Toroča Ivana in Markoviča Ivana iz Šlarenca sta napadla zdravnik D' Ottone in slovenski župan Juša (!) in ju pretepla ter ukazala celo vojakom, naj ju s puškimi kopti sujejo do kamijona, ki ju je odpeljal neznan kam. Bivšega župana Sfiligaja iz Dobrovega so fašisti zgrabili pri delu v vinogradi in ga pretepli z bikovkami ter skušali vreči na kamijon k drugim žrtvam. Isto so hoteli z njegovim sinom Viljemom. Vendar pa se je zbudil enemu izmed kolovodij slovenskih fašistov čut sramu in ju je z velikim naporom rešil. Nato sta morala pobegniti iz domačega okraja. Zastopnik slovenske liste Sirk Franc je bil odстранjen od volivne komisije po fašisti, ki jih je vodil slovenski učitelj-opadnik Sfiligaj. Žrtve so zvezano vrgli na kamijon in jo odpeljali. Predsednik volivne komisije, ki je imel dolžnost skrbeti za osebno varnost članov volivne komisije, ni hotel vzeti tega kršenja postavnih določb niti na zapisnik. Organ gradiške podprefektore Cavalotti je pa še celo sam pomagal pri divljanju. Ko so zvedeli za te fašistovske orgije v Gorici, se odločijo Besednjak, Bitežnik in še nekaj naših vseučiliščnikov, da gredo popoldne v Dobrovo, da vlijejo novega poguma teptanemu ljudstvu. Ko so briški može in fante to zvedeli, hočejo preko polj in skozi grmovje na shod. A glej, na cesti je kordon fašistovske milice, ki prežene s strelji volivce in se zakadi med nje z górijčami. Kljub temu pričaka nad 200 mož svojega kandidata. Iz dna duše so prihajali klici, ko so videli s kako nadčloveško pogumnostjo se vozijo njih voditelji mimo kordona. Tu pa zastavi tajnik fašija pot in pozove delegate, da izstopijo.

Zapove jim na kratko, da se bo shod vršil po fašistovskem načinu. Ko otvori Kralj shod, zaorijo »Živijo« klici; fašisti se začno razburjati in nastavijo govorniku puško na prsi in groze govornikom na tak grozovit način. Po govoru kandidata Besednjaka zaključijo Kralj shod, ker navzoči fašisti zahtevajo, naj se govori v italijanščini. Tedaj pa začno padati udarci po volileh. Nad Bitežnikom in Kraljem zavijti fašist puškino kopito. Priskoči sam tajnik fašija in odbije usodni udarec. Na Besednjaka pomeri druga zverina s puško in le nastopu naših Bricev, ki so s solzami v očeh in šklepetanjem zob pristopili, je pripisovati, da ni naš kandidat obležal. Takoj so se peljali zastopniki Slovencev h gradiščanskemu podprefektu protestirati. Na skrajni pritisk dr. Besednjaka, da bo zvedel ves italijanski parlament o njegovi brezbriznosti, je obljubil, da bo poskrbel, da bodo volitve brez incidentov potekle. V noči od sobote na nedeljo pa razvijejo fašisti vso svojo silo, da preprečijo navzočnost slovenskih zastopnikov pri volilni komisiji. Franca Gorkiča, bivšega deželnega uradnika, so ponoči pregnali od žene in malih

otročitev ter ga med batinanjem odpeljali v Gorico. Dr. Medveščku so prišli ob polnoči groziti, da ne bo ostal živ, če se drugi dan pokaže pri komisiji; istotako g. Prinčiču, Mozetiču in ostalim slovenskim zastopnikom. Predsednik goriškega političnega društva g. Vuk je moral bežati z doma in pustiti soprogo z osmimi otročiči pred zdvijanimi fašisti. G. Pelicon z Mirna se je moral skrivati, ker je avstrijskemu žandarju Cigoju ugovarjal na fašističnem shodu. Najtežji zločin pa se je zgodil pri soškem mostu, ko je 15 fašistov do nezvesti preteple Alojzija Planiškega, ko je lepil slovenske plakate. Vsega razmesarjenega so odpeljali še na orožniško postajo in od tu šele v bolnico. Ko sta ga v nedeljo popoldne obiskala zastopnika slovenskega volivnega odbora, je bilo njegovo stanje skoraj brezupno. Ko je bila pogožena Mussolinijeva beseda, je še država osleparila svoje državljane-Slovane: V zadnjem trenutku je dala na glasovnicah obrniti slovenski znak in s tem računala, da premoti slovenske volivce. To se je tudi ponekod posrečilo. Šele v dopoldanskih urah se je posrečilo zbegane volivce zopet pomiriti. Nečuten škandal se je pa pripetil, ko so aretirali v goriških volivnih sekcijah skoro vse slovenske zastopnike in jih odpeljali na goriški fašijo. Energična posredovanja dr. Besednjaka in dr. Podgornika so dosegla, da so jih izpustili. Ko so se hoteli vrniti, jim sporoče od fašističnega poveljstva, naj se umaknejo, če jim je življenje drago. Tako so dosegli, da se je vršil skrutinij le ob navzočnosti fašističnih zastopnikov, ki so velino slovenskih glasovnic uničili. Celotake, kjer so bili volivni znaki dvakrat, mesto enkrat prebrtani. Ko slovenski zastopniki kljub vsem nasilstvom vztrajajo na treh sekcijah, izjavi celo fašist, podžupan dr. Verziguassi, da bi jim bilo potreba postaviti spomenik za hrabrost. Izmed deveterih goriških volivnih sekcij je le ena izvršila skrutinij v redu. Med tem so pa neprestano prihajali može in fante iz Brd, Krasa in Vipavske doline v Gorico poročati o nasilstvih. Akademika Simonitiča in Šuca so fašisti prebatinali in ju prisilili, da sta se umaknila iz domače vasi, da onemogočijo njuno agitacijo. V nedeljo dopoldne je skupina osmih fašistov iskala na domu Besednjaka, Bitežnika in Brajšo ter grozila njihovim obiteljam. K sreči so že prej nekaj takega slutili in se umaknili drugam. Prebrskali so tudi »Narodno tiskarno« in iskali slovenske plakate, ker niso nič našli, so mirno odšli, sicer bi bila tiskarna v nevarnosti. Ko se je Goriška deloma oddahnila od hudega terorja, so začele prihajati vesti o mučeništvih v Istri, ki je doživljala ta dan druge Marzige. Zapisnik nasilstev se množi od ure do ure in dokazuje, kake so bile volitve v Istri. Nad 15.000 volivcev so našli na naših volivnih shodih; vsi navdušeni za lipov znak. Številke izkazujejo 6220 slovenskih glasov. Nasilstva fašistov in države in dejstvo, da so v zadnjem dnevu predstavili sedeže volivnih komisij drugim, so izrodila to številko. Zmaga goriških Slovencev je pa sijajna, ker so se baš gnezda slovenskih odpadnikov zrušila: Cigojev pašalik Rihemberk, Perneljev Kanal in Dobrova, kjer divja D' Ottone z zločinci iz Livorna, kažejo najmanjše številke za fašistovsko listo. Politika odpadništva je doživela polom, nasilstvo je še zmoglo upogniti hrbtnico naših mož, a zlomilo je nil

bleskom bodočnosti; zlata — v obilici, slava junaka, naslada ljubezni, mamljiva oblast in ona tajna mogočnost, pred katero bodo trepetali bolj, kot pred »vsem svetom«.

Vzljubil je to majhno in trdosrčno brezumnico, ki je komaj sanjala, kaj je kri in moritev. Dobro pa ga je znala opijaniti z ljubkostjo, navduševala ga je, naj obožuje njen »bedni« narod, naj mu bo vdani in mu vzbujala sočutje do naroda. Pripravljen je bil storiti vse, da bi osvobodil ta »zatirani narod« in da bi mu priboril pravico; saj bo ona pri njem, ki mu je prisegla: zmagati ali umreti z njim...

In ko omamljen in zaslepljen ni več čutil pod seboj tal, se je prodal temu »rablju, ki mu je vrgel za življenje košček zlata.«

Hitro so tekla ta leta, polna nemira in naključij.

Do skrajnosti jasno so oživil v spominu obsojenca burni shodi ali tajna društva, v katerih sta on in ona igrala prve vloge; za tem se je spomnil drzne ekspedicije s celo tolpo pod njegovim načelstvom, kateri se je posrečilo dobiti zlato »ekspropriacije«, spomnil se je ropanje cerkv, moritve svečnikov in nedolžnih stražnikov, požigov imetja in končno »apoteoze« — zasede revolucionarnega tribunala, ki je obsodil na smrt višjega uradnika, in ki mu je izročil po pravu »čast« izvesti to obsodbo.

Toda ne glede na svojo neizprosno je zatrepal pri tem svojem poslednjem prestopku. Bog ve, čemu mu je vzplamtel spomin na mater in čemu se je živo predočila ona bolest in sramota, katero bo

občutila njegova mati, ko bo zvedela, da je njen sin to storil.

Okrog njega se je dvignil vihar. Kako, on — grozni maščevavec naroda, predrzni borivec za svobodo in za pravično pravo naroda, — on se odpove aktu višje pravice, odkloni dati svetu čudoviti vzgled »službe ideji«, zavrže »čast« osvoboditelja sveta od prezira vrednega zatiravca in podlega sužnjia tiranije.

In Esfir je najbolj vihrala; zdaj mu je prigovarjala, zdaj mu grozila s svojim prezirom, zdaj ga na kolenih rotala, naj bo junak, katerega bodo proslavljala bodoča stoletja, žrtvuje za domovino nesrečni narod Izraelcev, ki je zasledoval »reakcionarni pojav s čisto življensko zlobnostjo. Udal se je in omenjena žrtev je padla...

Mlad človek, katerega do tistega časa nikoli ni videl, je umiral pred njim, uničen, v mlakuži krvi; zamirajoč pogled žrtve se je ozrl na ubijavca in s pretresujočim glasom ga je vprašal:

»Čemu?«

Obsojencu se je zazdelo tedaj, da zopet sliši, tisti strašni, zamirajoči glas, in zatem, kakor, da bi ta poslednji vzdih njegove žrtve prikladal še druge glasove.

Zazdelo se mu je, da so temne stene ječe oživele, zažarele v krvavo rdeči svetlobi in na tej krvavi podlagi so se valili oblaki dima iz požganih palač, slišal je krike strahu in obupa, vzdihli ranjencev so plavali v zraku, okoli pa so skakali in plesali na satanskem plesišču pijanci, pijani žganja in krvi; izza temnih vogalov so gledali nanj spačeni obrazi njegovih žrtvev in stegovali so k njemu roke. Čutil je, da so se mu na glavi začeli ježiti lasje,

(Dale sledi.)

štrajki.

(Od našega londonskega poročevalca.)

London, 5. aprila 1924.

Samo kratek pogled na povojno statistiko industrijskih konfliktov v Angliji zadostuje za dokaz nenormalnega gospodarskega položaja v tej deželi. Stavke imajo v Angliji vedno gospodarsko ozadje. Takoimenovanih političnih delavskih bojev bomo v celi zgodovini britanskega delavskega pokreta našli le malo. Angleški delavec ni bil nikdar utopist in ni nikdar sledil svojim kontinentalnim kolegom v nejasne socialistične teorije. »Mi hodimo korak za korakom proti domovom, ki stojijo na obzorju. Zame je en korak dovolj.« Tako je definiral Ramsay Mac Donald taktiko Labour stranke. »Mi ne bomo niti poskusili skočiti tja do socialističnih domov. Mi bomo šli tja stopoma!« Zavoljo tega trdimo lahko mirno, da so stavke v Angliji dober termometer narodnega gospodarstva.

Angleška industrija in trgovina ne delata več s polno paro. Čisti dobički, ki so pred vojno znašali 13 odstotkov in več, so po vojni padli pod 7 odstotkov. Nekatera podjetja dajejo 5 odstotkov, druga po enega in mnogo jih je zaspalo. Ta kriza je spravila ob delo in ob zaslužek poldrugi milijon delavstva ter ostalo industrijsko prebivalstvo postavila v nemogoč položaj, ker ji ni mogoče delavskih plač prikrojiti zvišanemu življenjskemu minimumu, ki se je podražil za 85 odstotkov, ako primerjamo leta 1914 in 1923.

Da si zagotovi življenjski minimum, je delavstvo moralo uporabiti stavko v večji meri, nego je bilo to potreba pred vojno in podjetniki na drugi strani so bili prisiljeni, da bolj pogosto odgovorijo s prisiljeno ustavitvijo dela (lack out). Statistika konfliktov med 1919 in 1923 je naravnost grozovita:

L. 1919: Število konfliktov 1413, število prizadetih delavcev 2.586.000, število zgubljenih delavnikov 34.903.000. L. 1920: Število konfliktov 1715, število prizadetih delavcev 2.024.000, število zgubljenih delavnikov 27.111.000. L. 1921: Število konfliktov 763, število prizadetih delavcev 1.829.000, število zgubljenih delavnikov 85.872.000. L. 1922: Število konfliktov 565, število prizadetih delavcev 555.000, število zgubljenih delavnikov 19.918.000. L. 1923: Število konfliktov 489, število prizadetih delavcev 358.000, število zgubljenih delavnikov 8.347.000. Skupno v 5 letih: Število konfliktov 5005, število prizadetih delavcev 7.352.000, število zgubljenih delavnikov 176.151.000.

V petih letih je torej v 5005 stavkah bilo prizadetih 7.352.000 delavcev, ki so vsega skupaj zgubili 176 milijonov dni ali 485.072 let. Vsak prizadeti delavec je povprečno stval 24 dni. Kakor da bi vse delazmožno prebivalstvo v Jugoslaviji stakalo en cel mesec. Za Anglijo, ki živi edinele od industrije in od trgovine, so tako visoke zgube katastrofalne in bi v revnejših deželah pomenile pomanjkanje, če ne lakoto.

Ako pogledamo na izid teh socialnih bojev, dobimo sledečo zanimivo statistiko:

L. 1919: Delavci zmagajo 178 krat, delodajalci zmagajo 170 krat, kompromisov je 409. L. 1920: Delavci zmagajo 266 krat, delodajalci zmagajo 317 krat, kompromisov je 507. L. 1921: Delavci zmagajo 103 krat, delodajalci zmagajo 199 krat, kompromisov je 225. L. 1922: Delavci zmagajo 72 krat, delodajalci zmagajo 157 krat, kompromisov je 179. V 4 letih: Delavci zmagajo 619 krat, delodajalci zmagajo 843 krat, kompromisov je 1420.

Od 5005 bojev v letih 1919—1923 jih je 2663 iz mezdnih motivov, torej več kot polovica. Negospodarskih konfliktov, ki imajo za vzrok sindikalne teoretične principe, naštejemo med 5005 samo 102. Zopet dokaz za silno praktično mišljenje britanskega delavstva.

L. 1924 grozi biti v tem oziru najslabše. Statistika stavk še ni objavljena, a lahko se sodi, da je v prvih 3 mesecih bilo prizadetih že okoli 400.000 delavcev, ki so zgubili 5.000.000 delavnikov. Ako se vladi ne posreči poravnati dveh grozečih bojev, bo v 14 dneh začelo stavkati 1.200.000 rudarjev in pa po napovednem lock out prizadetih okroglo pol milijona pristaniških delavcev.

Treba je pripomniti, da delavski nemiri v l. 1924 kažejo vidne znake revolucionarnega vpliva. Ni tako absurda ona trditev, ki pravi, da so angleške strokovne organizacije prenapolnjene z ruskimi in nemškimi propagandisti. Labour stranka tega očitka do sedaj še ni oficijelno zavrnila. Ako moskovska internacionala še vedno upa v možnost svetovne proletarske revolucije, oziroma v možnost komunističnega pokreta v Angliji, je sedanji trenutek res najbolj ugoden za propagando. Na čelu britanske administracije stoji delavska vlada. Novi ministri predstavljajo takozvano delavsko aristokracijo, svetloletne vzgoje, ki so začeli kot težaki v rudnikih ali v tovarnah ter so polagoma splezali s pomočjo svojih organizacij do one višine, od

koder kontrolirajo obširen del narodovega življenja. Organizacija jih je znala polskati, dala njih talentom sredstva in priliko, da so se udeležili ter si v vsakdanjem življenju in v ozkem stiku z realnim življenjem pridobili izobrazbo in praktično izkušnjo, ki v več kot enem oziru nadomestujeta če ne nadkrilujeta akademično vzgojo bivših državnikov. Vojska je poslala v Trade-unionizem in v Labour stranko mlade moči, ki niso imele časa se zživeti v tradicionalne in konzervativne metode stranke. Ti mladi neukročeni duhovi, nouveau-riches v moralnem oziru, delajo celumu pokretu težave. Ni čuda, ako se moskovska internacionala obrača na to stran, vedoč da pod delavsko vlado lahko mirno delajo nered. Tako dolgo, kot vlada Labour, belcebub ne bo belcebuba preganjal in Labour vlada si ne bo upala nastopiti proti nediscipliniranim razgrajčem, ker bi pljuvala na svoje lastne volilce.

Politične vesti.

+ »Klerikalne ponudbe«. Včerajšnje »Jutro« se je znova zagrizlo v kost, ki jo gloda že nekaj dni, da se namreč SLS »ponuja vladi«. Te »ponudbe« so za »Jutro« predmet silnega ogorčenja, ki je včeraj doseglo svoj vrhunec v tem, da izraža SLS-i svoje »ogorčenje in zaničevanje« vsled »pogajanj dr. Korošca z vlado za hrbtno g. Davidovića« in obsoja končno »ogabno dvojno igrro SLS« s salonskim vzklikom: »Fej, dvorezni hinavci!« Da pri svojem »ogorčenju« »Jutro« ni pozabilo na »metode Alfonza Ligvorija«, na »srednji vek« in na »jezuistične šole«, na »politične komedijante, ki plešejo divje ples« in kar je še sličnih fines bilo najti v zaprašenih predalih ranjkega »Ponedeljka«, to je pri »Jutru« samoobsebi umevno. — Vse te psovke in insinacije pobesnelega »Jutra« padajo nazaj na slovenske demokrate, ker ti so dejansko vse to izvršili, kar podtika sedaj drugim iz nepotrebne strahu, da bi mogla biti še katera koli druga stranka tako nemoralna, kakor uskoški demokrati in izriniti Pribičevića iz Pašičeve vlade. Bodite le brez strahu! Če bo šel Pribičević, bo šel v kompaniji g. Pašića. Mi smo že včeraj objavili ugotovitev v obliki izjave dr. Korošca in tudi sami ugotovili smešnost »Jutrovega« avtentičnega poročila. Vabil za vstop v vlado je bilo od lani ves čas dosti, kar smo mi že nešteto krat ugotovili. Če pa tem vabilom nikdar ni bilo tudi odziva, je pa temu vzrok dejstvo, da ima SLS in njen parlamentarni klub drugačna moralna načela kakor slovenski demokrati, ki so samo čakali, da pridejo — ne na vlado, marveč do vladnih korit in so temu nemoralnemu svojemu hrepenenju takoj ugodili, kakor hitro jim je bila dana prva prilika. In zdaj molzejo vlado, da se že očetje korupcije zgražajo. Zanimivo je poročilo zagreškega »Jutarnjega lista« in »Morgena«, ki razkrivata, da je Pašić te dni uverjal krono, da se mu bo posrečilo dobiti večino. Dva dneva, ki jih je pridobil Pašić z odsotnostjo kraljevo, naj bi bil porabil Pašić za izvedbo svojega načrta, da bi kroni tako dokazal, da so njegovi naklepi izvršeni. Torej mala Pašičeva intriga! Ljuba Jovanović je tudi govoril z dr. Korošcem, toda brez uspeha, seveda, pravi to poročilo. »Kakor zatrjujejo, je Ljuba Jovanović ponujal dr. Korošcu 4 ministrske sedeže in pa delitev interesnih sfer med Belgradom in Ljubljano, tako da bi imel dr. Korošec pri volitvah svobodne roke v Sloveniji, na Hrvaškem in v Dalmaciji, v ostalih delih države pa radikali. Za tak sporazum pa bi bil Pribičević kot minister velika ovira. Zato so radikali izjavili, da so pripravljene Pribičevića odstraniti z vlade in vrzel izpopolniti s Slovenci, z džemijetom in z Nemci. Ta kombinacija radikalov pa ni imela uspeha. — Našemuo dopisniku je izjavil dr. Korošec: »Mi nismo radikalov nikdar iskali in jih tudi sedaj ne iščemo. Položaj je danes tak, da ostajajo vse take kombinacije samo kombinacije.« — Vrste opozicije, pišeta nadalje omenjena lista, so danes trdne in načelniki opozicijskih strank so prepričani, da bodo končno zmagali in iz države otrsli režim, ki ga je radikalna vlada sistematično uvajala.

+ Velik fiasko radikalov in Pribičevićev v Subotici. Iz Subotice nam poročajo: Za danes, 6. t. m., z velikim pompom napovedani nacionalni miting mesta Subotice se je končal z blamažo. Ker so prireditelji naročili godbo na pihala, kar je za Subotico senzacija, je godba res privabila nekaj radovednežev, ki so prišli že radi godbe. Pravih pristašev takomenovanih državnih in nacionalnih strank je bilo največ dvesto! Cel manifestacijski obhod je bila le komedija, kajti sprevoz je bil dolg največ par sto metrov. Slabo znamenje za radikale v Belgradu, ki so ta shod naročili in tudi (vsaj tako se govori) pošteno plačali. Subotica pa je zopet dokazala, da je hrvaška in tako tudi opozicijska. Upamo, da je bila ta lekcija za radikale tako dobra, da enakih komedij ne bodo več prirejali.

+ Hrvatska zajednica in HRSS. Zagrebški listi poročajo, da je predsinočnem

odpotoval iz Zagreba na Dunaj predsednik Hrvatske zajednice dr. Lorković, da uredi skupaj z Radićem medsebojno razmerje med Hrvatsko zajednico in HRSS. Zajedničarji smatrajo, da se bo dal doseči sporazum, tako da bi že pri prihodnjih volitvah zajednica in HRSS nastopili s skupno kandidatsko listo.

Dopisi.

Štopiče pri Novem mestu. Tukajšnja Km. zveza je imela zadnje nedeljo svoj redni občni zbor. Ob tej priliki je govoril o političnem položaju odv. kandidat g. Lavrič. Enournemu poročilu so zborovalci pazljivo sledili. Končno pa izrekli na predlog načelnika g. Brulca soglasno zaupnico Jug. klubu. Sprejeta je bila tudi resolucija proti kolkovanju šolskih izpričeval na osnovnih šolah.

Iz Planine pri Rakeku. Kako spoštujejo Italijani svoj prijateljski sporazum z nami, naj pokažejo sledeči podatki: Dne 26. marca je pripeljalo na 3 ročnih vozičkih nekaj žensk in otrok iz Unca koruzo v mlin, kateri se nahaja kakih 10 minut čez provizorično mejo v Italiji. Do sedaj so Italijani skoro vedno puščali ljudi v mlin, to pot pa so pustili žene in otroke noter, da so koruzo semleli, potem pa vse skupaj zaplenili, otroke odpustili domov, žene pa odgnali v zapor v hišo brez oprave in oken, kjer so bile v tem mrazu čez noč zaprte, drugi dan pa so jih odpeljali v Postojno, kjer jih imajo še sedaj. Enako se je zgodilo isti dan z nekim fantom iz Planine, ki je šel z osličkom v Malne po žaganje. Osla in vprego so zaplenili, fanta pa odpeljali v Trst. Zaplenjeno blago in osla so za 200 lir prodali. Kdo bo tem revežem, ki so večinoma gozdni delavci, povrnil škodo, doma pa lačnim otrokom utešil glad? Zakaj niso Italijani že na potu v mlin svojih žrtev zavrnili, da bi peljali ljudje kakor že mnogokrat prej nezmeto žito nazaj domov. Taki in enaki dogodki so pri nas na dnevnem redu, ubogo ljudstvo pa nima od nikoder najmanjše zaslobo. — Navedemo še en slučaj, kako se Italijani iz našega ljudstva norčujejo. Neka ženska je šla 10. marca prosit italijanskega tenenteja za provizorično legitimacijo, katero je tenente tudi po dolgem mirnanju dal do 31. marca s sledečim osebnim popisom: nos — slovanski, usta — dolga, itd. Sploh bi se pa dalo o postopanju Italijanov napram ženskam, posebno mladim, marsikaj žalostnega povedati. Resnici na ljubo bodi povedano, da zgoraj omenjeni ljudje niso imeli seboj nikakih legitimacij, dasiravno so isti oddali pri naših oblasteh že pred Božičem prošnje in kolke za nje. Ne vemo, kje leži vzrok, da ne dobimo legitimacije, in kaj bo, ako ljudje, ki so večinoma vsi dvolastniki in imajo vočino polja v Italiji, ne bodo dobili o pravem času propustnice, da bi obdelali svoja polja. Kako počasi se rešujejo pri nas propustnice, se že iz tega razvidi, da je neka stranka oddala prošnjo za svojo prvo propustnico že 30. avgusta 1923, drugo pa 17. novembra 1923 a do danes ni še nobena rešena, dasiravno se je po vseh predpisih ravnalo. Kam naj se ubogi ljudje obrnejo, da se jim toliko gorja, sekature in nepotrebne jeze olajša? Apeliramo na merodajne faktore za skorajšno odpomoč trpečemu ljudstvu.

Dnevne novice.

— P. Kalist Medič †. Včeraj, 8. aprila, je umrl na Brezjah starosta slovenske frančiškanske province, duhovni svetnik p. Kalist Medič. Pokojni je bil rojen 24. aprila 1844 na Črnučah in bi tedaj ta mesec praznoval osemdesetletnico svojega rojstva. V mašnika je bil posvečen 15. septembra 1867. Pogreb bo v četrtek ob 10 dopoldne. O zaslužnem možu bomo še izpregovorili. R. I. P.

— Anton Skufca †. V nedeljo, dne 6. aprila je umrl v bolnici usmiljenih bratov v Gradu kaplan v pok. Anton Skufca. Dosegel je kljub svoji skoro stalni bolezni visoko starost 80 let. Rojen je bil 14. oktobra 1843 v Štangi, posvečen pa 1. avgusta 1868. Služboval je kot kaplan in beneficiat v Šmartnem pri Litiji, kot kaplan in administrator na Premu in do leta 1876 kot kaplan v Dragatušu. Za tem je bival ves čas — torej celih 48 let — v Gradu. Pokopali so ga 8. aprila v Gradu. R. I. P.

— Prosvetni oddelek za Slovenijo je prejel, kakor smo se informirali, kredite za potnišne in prehrano veroučiteljev, dušnih pastirjev, učiteljev na ekskurendnih šolah, in učitelje ženskih ročnih del, ki uče izven svojega bivališča, za čas od 1. januarja 1921 do 31. julija 1922. Da se morejo čimprej izplačati pripadajoči zneski, naj predlože prizadete učne osebe vsaj do 25. aprila 1924 sledeče podatke: 1. Ime, priimek in redno bivališče, 2. ime šole izven rednega bivališča, na katerih so učili, 3. razdalja od bivališča do šole pod 2. 4. število poti, 5. ako je šola pod točko 2. oddaljena nad 5 km, ali se je pouk vršil tudi popoldne in ali je učna oseba obdelovala izven svojega bivališča, 6. kakovost poti (n. pr. strma, ravna, kamnita, gladka), 7. ali je že prejel kaj na račun potnišne in obredne za navedeni čas. — Prijave naj se vložijo enako kakor za nagrade.

— Bogati Radićevci. Belgrajska »Politika« in »Vreme« poročata, na je našla čistilka tramvajskih voz Savka Perić in v nekom vozu torbico, v kateri je bilo okoli 1.700.000 Din. V trenutku, ko je Savka torbico odpirala in se čudila debelemu zvežju tisočakov, je pristopil k njej neki neznan gospod, kateremu je izro-

čila najdeno torbo proti potrdilu. Na potrdilu je bil podpisan radićevski poslanec P. Radić. Na drugi strani potrdila pa je bila zabeležena vsota, 1.700.000 Din in spodaj 6.800.000 K. Na vprašanje, če je res on izgubil tisto torbico, pa je P. Radić odgovoril časnikařem, da to ni mogoče, ker se on sploh ni peljal s tramvajem v Topčider, kjer je bila torbica najdena. Čudno pa končno ne bi bilo, če imajo Radićevci tako vsoto denarja pri sebi v Belgradu, ker doslej, kakor poročajo nekateri zagrebški listi, še niso dvignili svojih dnevnic.

— Najlepši piruhi bodo letos težki osnovni kamni po 1000 Din, ki jih potrebuje Stadion, da se zgradi. Kdor ne more plačati vse vsote naenkrat, naj jo vplačuje po obrokih po 200 ali po 100 Din. Pošilja se na Orlovsko podzvezo, Ljubljana, Ljudski dom.

— Veliko moderno bolnišnico bo dobil Zagreb. Sedanjo bolnišnico, ki leži skoro sredi mesta, nameravajo prodati z vsemi zemljišči vred neki velebanki, z izkupičkom pa bi zgradili v bližini sedanjih klinik moderno bolnišnico s 450 posteljami in z vso moderno bolniško opremo. Zgradba bi veljala okoli 40 milijonov dinarjev.

— Naročnikom »Katoliških misijonov«. Izšla je 7. številka (april). Naznanjamo, da so nam nekatere dosedanje številke že pošle in zato nam naročniki, ki naročajo list za celo leto, to je od lanskega do letošnjega oktobra, dobijo samo tiste številke, ki jih imamo še v zalogi in kolikor nam jih še morebiti od drugih vrnejo. Tako celoletna naročnina znaša 10 Din. Mogoče pa je naročiti list samo za prihodnjo polovico leta (april—oktober). Za to polovico leta znaša naročnina 6 Din. To sporočamo, da ne bodo morebiti dosedajni naročniki mislili, da bi jim bilo treba doplačati 6 Din! Položnice smo priložili zadnji številki predvsem zato, da taki novi naročniki lahko poravnajo naročnino, ali pa za morebitne darove za misijone ali za podporo lista »Katoliški misijon«. Prosimo, da na položnici sredi zgoraj označite ali je pošiljatev naročnina ali dar. — Uprava »Kat. misijonov«.

— Velik cerkven vlom. V Erdeviku je bilo vlomljeno in tamkajšnje župno cerkev. Tatovi so pokradli razne dragocenosti v vrednosti okrog 250.000 Din.

— Ponesrečen krošnjar. Krošnjar s suhoro Janez Zaje ni dojel dobiti drugie prenočišča in je zlezel kar na neki kozolec v Rudniku. Po noči je imel mož čudne sanje in je padel skozi odprtino s kozolca. Pri padcu se je težko poškodoval.

— Radi razpečevanja ponarejenih 10 dinarskih bankovcev in 5 dinarskih taksenih mark so aretirali znanega zelo predrznega tihotapca Dobrovnik. Mož ima v družbi še več tovarišev, ki so po njegovi aretaciji pobegnili s ponarejenim denarjem preko meje na Dunaj ali v Trst. Dobrovnik noče od svoje družbe nikogar izdati in trdi, da je izvrševal ta nevaren posel sam, ker ni nikomur zaupal.

— Samomor ruskega begunca. V Cerknici se je predvčerajšnjim ustrelil s svojo službeno puško ruski begunec 30 letni Sergej Martinov, finančni pripravnik. Mož je bil v zadnjem času jako otožen in je vedno tožil po domu. Pred par dnevi je dobil poročilo o smrti svoje matere in družine v Rusiji. Pustil je listek, na katerem je sporočil, da se je sam ustrelil, in zaključil z besedami: O mati, mati, o majka Rusija! — V bivši Rusiji je bil mož štabni ritmojster 14. huzarskega polka.

— Vandalizem. Na vrtu posestnika Ivana Robežnika na Viču je polomil neki delavec iz maščevanja 24 mladih sadnih dreves, ki so bili vredni preko 300 Din, in je pobegnil iz Ljubljane.

— Ponesrečena delaven. V Kočah pri Kočevju sta delala na občinski cesti 27 letni dniar Ivan Primož in 26 letni lovec Friderik Černe. Pri razstreljevanju skal jima je puhnil smodnik v obraz in imata oba težke poškodbe na očeh.

— Pobegi. Ključavničar Ivan Curk, ki je bil zaposlen pri premogokopni družbi v Trbovljah, je neznano kam pobegnil ter se mu je tako mudilo, da je pozabil plačati celo stanovanje in hrano za zadnji teden v znesku nad 300 Din. — Izginil je neznano kam krošnjar Martin Rombo, doma iz Lipnice v radovljiškem okraju, ker je bil obsojen radi prestopka krošnjarskega patenta na 50 Din globe in 10 Din takse. Mož je nevaren tihotapec in prekupec saharina in ima tudi gotovo še več drugih nerednosti na vesti. — Iz zaporov v Brežicah je pobegnil jako nevaren vlomilec 30 letni postopač Vinko Zeme. Pobegnil je bos in brez suknjiča v črnih hlačah s črnim klobukom in v plavi srcaji. Ker je silno pretkan in predrzen, si bo znal kmalu pridobiti novo obleko. Navada njegova je, da poseča hiše na samotah, kjer ubije okno in zleze v stanovanje, odkoder odnese kolikor pač more nesti. — Iz državnega zavetišča v Mariboru je pobegnil nevaren vlačugar Rudolf Defont, doma iz Sušaka.

— Razne tatvine in vلمي. Delavcu Ivanu Burgarju v Koprivniku je ukradel njegov tovariš sostanovalec France Kavčič 180 Din vreden siv klobuk in 20 Din vreden žepni nož, tovarišu Francetu Štrukelj pa legitimacijo društva nočne straže v Ljubljani. Tat je poobil sal brčkone preko meje in ima gotovo še več drugih tatvin na vesti. — Posestniku Jerneju Slak v Dobravi je ukradel neznan vlomilec več parov čevljev, nekaj obleke in perila, več metrov platna in podloge za obleke in orlovsko surko in čepico ter skoro nov nahrbtnik, tako da ima mož blizu 2000 Din škoda. — V Šmartnem je bilo vlomljeno v trgovino Jožeta

Rašeta. Tatovi so odnesli čez 200 m raznega barhanta, cefirja, klota, flanele, belega in molino rjavega platna, blaga za ženske kmetske obleke in za ženske bluže in so napravili s tem za preko 6000 Din škode.

— Nesreče. Ivanšek Terezija, dekla v javni bolnici v Krškem, si je pri padcu zlomila desno nogo. — Mravlje Ivana, poslovodkinja v trgovini A. Kobi v Podpeči si je pri padcu z voza zlomila desno nogo. Oddana je bila v bolnico.

Primorske novice.

>NAPREDNJAKI HOČEJO KOVATI KAPITAL IZ TRPLJENJA PRIMORCEV.

Komaj se je deloma zvedelo za potek državnoborskih volitev v Primorju, so že začutili ljubljanski »napredni« dnevniki potrebo lopniti po voditeljih krščansko-socialne struje na Goriškem, češ da so prekršili pakt o volivnem sporazumu. Ker nočemo oskrunjati spomina na mučeništvo Slovencev in Hrvatov v Primorju ugotavljamo sledeče: Goriško politično društvo se je striktno držalo sklenjenega pakta in ni nobeden njegov eksponent kakorkoli agitiral za preferenčne glasove; tega pa ne moremo trditi o svobodomiselnih struji, niti o njenih voditeljih samih. Za to bodo prišli na dan dokazi, ko bodo primorski bratje to sami smatrali za potrebno. Pribijemo pa dejstvo, da je vsa volivna kampanja na Goriškem in večinoma del v Istri slonela na ramah članov prosvetnih društev, ki jih je krščansko-socialna struja vzgojila; dalje: v Goriški sta se odtegnila dva gospoda, pripadnika svobodomiselnih struje, svoji dolžnosti, kot zastopnika slovenske liste že v soboto, ko ju ni še nihče ogrožal. V nedeljo so se pa najprej umaknili nekateri odvetniki, dočim so trije delavci in en uradnik, pristaši »klerikalcev« vztrajali do konca na svojem mestu, čeprav so imeli doma ženo in otroke, omenjeni gospodje pa večinoma ne. V najbolj ogrožene občine so hodili »klerikalci« Besednjak, Bitežnik in Brajša, dočim je g. inž. Podgornik baje delal »kuro v grlu«. Ko so kmetje in delavci videli, kako se napredna inteligenca čuva, so tudi v resnici oddajali spontano svoje glasove možem, ki so

pokazali, da so tudi v nevarnosti zrastle z ljudstvom in ne iščejo v zaledju gloriole »narodnih mučnikov«. Da so neki »liberalni« gospodje celo prišli čez nedeljo v Ljubljano, smo tudi opazili! Mi bi tega ne omenili, ako ne bi bili tukajšnji »napredni« dnevniki zlohotno potvarjali resnice.

Koroške novice.

k Izid občinskih volitev. Nedelja je bila za naše koroške Slovence časten dan, ki je pokazal, da so koroški Slovenci najnižjo točko narodne depresije prekoračili in da drži sedaj njihova pot zopet navzgor. Vseh števil volivnega izida sicer še ni na razpolago, vendar je gotovo, da so Slovenci na splošno napredovali. Nemški listi sami priznavajo, da je bila volivna borba najbolj vroča v slovenskih krajih. Ponekod so šli Slovenci topot skupaj s socialnimi demokrati. Pregled slovenskih uspehov, oz. glasov je zato zaenkrat tem težji. Doslej so znani naslednji rezultati: Velikovec: Slovenci 1 mandat, meščanska enotna lista 13, soc. demokrati 5, nar. socialisti 3; Otok: Slovenci 76 glasov, m. enotna lista 165, soc. dem. 110; Rožek: Slovenci in soc. dem. skupaj 5 mandatov, deželna zveza 2, nar. soc. 3; Št. Jakob v Rožu: Slovenci 8 mandatov, soc. dem. 9, mešč. enotna lista 4, nar. soc. 1; Bistrica v Rožu: Slovenci 166 glasov, soc. dem. 393, m. enotna lista 182; Borovlje: Slovenci 193 glasov, soc. dem. 900, m. enotna lista 473; Šmarjeta v Rožu: Slovenci 215 glasov, soc. dem. 270 glasov.

Štajerske novice.

š Sv. Jernej pri Ločah. Pri tukajšnjem trgovcu g. Čoklu so v noči od četrtega na petek 4. t. m. vdrla skozi okno neznani tatovi v trgovino in odnesli raznega manufakturnega blaga in drugih reči v skupni vrednosti okoli 50.000 Din. Sled vodi proti Zbelovcu na vlak, ker so na poti tje našli ljudje kos blaga za srajce in raztresen sladkor. V bližnjem gozdu so našli tudi deščice, na katerih je navadno blago navito. Orožniki stvar pridno zasledujejo. Pred nakupom ukradenega blaga se vsakogar svari!

že mnogokrat izrazili opravičeni dvomi, ali je dohodnina kot bisteno denarni davek v obče prikladna oblika davčne obremenitve za te primere, ker tu deloma še prevladuje naturalno gospodarstvo, in pravilno preračunavanje dohodkov v denar ravno radi tega zahteva neprimerno veliko truda. Ti pomisleki so danes tembolj na mestu, ker je že zvišanje zemljarine, kakor jo je prinesel zakon o proračunskih dvanajstih za julij—september 1923 (Ur. list 65/235 ex 1923), v precejšnji meri izenačilo nekdanje ugodnostno davčno stališče zemljiškega posestnika. Kolikor na celokupni donos ne vplivajo bližina večjih mest in industrijskih krajev, dobre komunikacije ali osebne razmere, ako n. pr. zavezanec izvršuje še gostilniški ali kak drugi obrt in podobno — smatram torej za tehnično in stvarno edino umestno, da se pri presoji številnih predpogojev davčne dolžnosti te vrste cenitov postopa z vso liberalnostjo (primerjaj okrožnico dne 15. maja 1922, št. A I—1188).

Zal pa naša zakonodaja radi kompliciranosti vprašanja v ostalem še ni mogla slediti gospodarskemu razvoju in nas s tem stavlja pred najtežjo priredbeno tehnično nalogo, ki si jo moremo misliti, namreč da kljub že davno obsoletni davčni meri ne uničimo davčne morale. Če je iz fasij razvidno, da zavezanec ni hotel prikrivati svojih razmer, marveč jih je lojalno in detajlirano pojasnil, je torej samo zahteva razuma davčne politike, da se njegove postavke po možnosti akceptirajo, ako je pa to po zakonu do cela izključeno, da se takozvani pomisleki po vsebini in obliki stilizirajo tako, da vplivajo kvarno na njegovo dobro voljo. Možnost, da nedostatke zakonodaje z razsodno prakso paralizirate ali pa jih z nerazsodnostjo le še povečate, je dana zlasti pri presoji dopustnih odbitkov in odpisov. Opozarjam še enkrat na opazke v drugem odstavku te okrožnice in priporočam skrajno obzirnost. Nedostopnost v vsakem oziru odobravam le tam, kjer se kopičijo dobitki in se skušajo, dasi so dostikrat zasluženi z golo špekulacijo, odtegniti adekvatnemu prispevanju v javne namene. Ponavljam iz svoje okrožnice z dne 15. junija 1923, št. 2183/pr., da ni samo finančni, ampak tudi socialni postulat, da se davčna uprava takim nakanam z vso energijo upre. Ako bi te tendence v tej smeri proti pričakovanju tudi v komisijah našle oporo, je vaša dolžnost, za katere izpolnitev polagam posebno važnost, da se poslužite pravice priziva in me takoj obvestite, če bi se to pojavilo v večjem štilu, da morem gospodu finančnemu ministru, ki mu gre po § 281 zak. o oseb. dav. vrhovno vodstvo prireditve, staviti primerne predloge. V zvezi s tem pa vnovič svarim pred brezskritičnim izrabljanjem takozvanih vnanjih znakov (§ 214 l. c.), tembolj seveda pred slepo vero v nedokazane in dostikrat a priori nedokazljive, radi tega pa tudi čisto nerabne informacije, ki vam dobajajo ne vedno iz najboljših virov, pa tudi ne iz najboljših namenov. Znani so slučaj, da marsikateri podjetnik samo radi tega še vzdržuje izvesten življenski standard, da si ohrani svoj kredit. Ako pa imate po vestni in objektivni presoji zadostne razloge, da smatrate informacije za resnične, se zanašam na takt, na gospodarsko, pa tudi politično prevdarnost svojih organov, da bodo pred vsem v lojalnem sporazumu s komisijami, ki so se stvarni in objektivni argumentaciji še vedno udale, znali zadeti pravo in pravično mejo.

Predpis dohodnine za leto 1923 utegne vsled izpremenjenih valutnih razmer pri marsikaterem davčnem zavezanec izdatno prekašati predpis do-

hodnine za leto 1922, po katerem se je dosedaj provizorno pobirala dohodnina. Da ne nastanejo pri prislilnem iztirjanju dohodnine za leto 1923 neprilike, če bi se takl poviški takoj iztirjali, dovoljujem nekvarno olajšavam, katerih predpis na dohodnini se za leto 1923 napram letu 1922 zviša za 25 odstotkov ali več, da iztirjajo davčni uradi še neporavnani presežek v dveh obrokih, in sicer 15. avgusta in 15. novembra t. l., o tem naj se davčni uradi obvestijo brez odloga.

Glede obvestitve davkoplačevalcev o predpisu, bodo sledila posebna navodila. Prepuščam slednjič prevdarnku gospoda predstojnika, koliko bi se s priredbo za leto 1923 dale družiti tudi že priprave za priredbo 1924. Vsekakor želim, da se tudi to čimprej izvede, in si pridržujem primerne ukrepe, ako bi se oblastva sama ne ravnala po mojih intencijah.

Delegat: Dr. Šavnik a. r.

g Lesni kartel. Po poročilih listov se namerava med večjimi lesnimi producenti ustanoviti kartel, ki bi imel namen predvsem regulirati cene lesu in lesnim produktom.

g Srbsko-italijanska banka. Iz Beograda poročajo, da je trgovinski minister preklkal dovoljenje za ustanovitev srbsko-italijanske banke.

g Produkcija olja v Dalmaciji. Lani je dosegla produkcija olja v celi Dalmaciji 23.766 hl.

g Produkcija riža v Južni Srbiji. Produkcija riža v južni Srbiji je sedaj po vojni večja kakor pred vojno. Tako je znašala celokupna produkcija l. 1912 1144 ton, 1914 930 ton, 1919 903 ton, 1920 1487 ton, 1921 1241 ton, 1922 2050 ton in leta 1923 2500 ton. Iz teh podatkov je razvidno, da produkcija riža napreduje.

g Poštnečkovni promet v januarju. Januarja letos je znašal poštnečkovni promet 2 milijardi 410 milijonov dinarjev. Vplačl se je izvršilo v znesku 1 milijarde 313 milijonov dinarjev, izplačl pa v znesku 1 milijarde 79 milijonov dinarjev.

g Poravnalno postopanje se je uvedlo o imovini Ivana Jakša, trgovca v Št. Petru pri Zidanem mostu.

g Gospodarska razstava v Pragi. V dneh od 15. maja t. l. priredi »Zemědělská jednota československá« gospodarsko razstavo v Pragi v Královské Oboře. Razstava, ki je ena izmed najbolj znanih te vrste v Evropi ter je obenem največji trg gospodarskih strojev, je razdeljena na sledeče skupine: 1. Splošno kmetijstvo (iznajdba, instrukcije, literatura, statistika itd.), 2. Produkcija kmetijstva (žito, sladkorna pesa, vino, sadje, hmelj), 3. Lesna produkcija, 4. Gojitev goveda in domačih živali vseh vrst, 5. Kmetijska industrija (mlekarstvo, sladarstvo, mlinarstvo, pivovarstvo, destilacija, sadne konzerve itd.), 6. Gospodarski stroji (motorji, plugi, vse vrste mlatičnih, sejalnih strojev, končne nove iznajdbe te vrste), 7. Profesija in kmetijski izdelki v obrti in industriji, 8. Kmetijska udruženja, 9. Kmetijsko stavbeništvo. Poleg tega bode prirejena cela vrsta specialnih ekspozicij, tihočih se kmetijske stroke. Razstave, katere prireja »Zemědělská jednota československá« poseča cela Evropa ter nudijo najpopolnejši pregled napredka in razvoja kmetijstva. Opozarjamo na to pomembno strokovno razstavo naše kmetijstvo ter ostale zainteresovane kroge.

g Naš izvoz v Češkoslovaško. Lani je znašal izvoz iz naše države v Češkoslovaško 621 milijonov Din. Glavni predmeti, katere je kupovala Češkoslovaška lani v naši državi so sledeči: razna živa živina 127 milijonov Din, živi prešiči 103 milijone Din, meso 89 milijonov Din, pšenična moka 41 milijonov Din, slive 16 milijonov Din, koruza 13 milijonov Din, pšenica 11 milijonov Din in razno 221 milijonov Din.

g Draginja. Po podatkih mednarodnega biroja dela o svetovni draginji, je razvidno, da je v zadnjih mesecih 1923 in začetnih 1924 zabeležen porast draginje v Avstriji, Belgiji, Franciji, Ogrski, Indiji, Luksemburški, Norveški, Poljski, Rusiji, Švici in tudi pri nas v Jugoslaviji. Kar se tiče Anglije, Južne Afrike, Kanade, Združenih držav severne Amerike in Švedske je draginja ostala na neizpremenjeni višini, med tem ko je nasprotno draginja v Finski in Italiji padla. Tok cen je bil Nemčiji stabilnejši od decembra 1923 pa do sedaj. Ne samo da so se cene ustalile, ampak je tudi razmerje med cenami v veletrgovini in mali trgovini zopet postalo normalno.

g Poljska gradi novo pristanišče. Da bi se izognili Gdansk, je sklenila poljska vlada zgraditi pristanišče v Gdynji. Gradbo so dobili francoski kapitalisti.

g Poljske železnice imajo dolžino 18.653 kilometrov in so prevozile leta 1922 140 milijonov potnikov in 40 milijonov ton blaga. Uslužbenec je bilo zaposlenih 164.000.

g Oblok bankovcev v Avstriji je znašal 31. t. m. 7145 milijard avstrijskih kron.

g Oblok denarja v Rusiji. 11. marca se je razdelil oblok denarja v Rusiji sledeče: sovjetski papirnati denar 36 odstotkov vsega obloka, fundirani bankovci 79.6 odstotkov, papirnati denar državne blagajne 10.1 odstotkov, srebrni denar 1.3 odstotkov. Realen oblok denarja je znašal navedenega dne 352 milijonov zlatih rubljev (papirnati denar preračunan na zlato vrednost).

g Oblok bankovcev na Ogrskem stalno narašča, in je dosegel koncem preteklega meseca 1606 milijard ogrskih kron. Istočasno se dovijujejo predjudni, ki jih daje notni institut

ogrski državi, in so znašali 31. marca 824 milijard ogrskih kron.

BORZA.

Zagreb, 8. aprila 1924. Devize: Italija 8.5710 do 8.6010, London 350.50—353.50, Newyork 80.25 do 81.25, Pariz 4.6650—4.7150, Praga 2.4050 do 2.4350, Dunaj 0.1137—0.1157, Curih 14.1350 do 14.2330. Valute: dolar 79.50—80. — Jako slab promet.

Curih, 8. aprila 1924. Devize: Pešta 0.0083, Berlin 1.22, Italija 25.37, London 24.78, Newyork 572.25, Pariz 33.30, Praga 17, Dunaj 0.0081, Bukarešt 3, Sofija 4.15, Beograd 7.10.

Po svetu.

— Vprašanje razporeke na Angleškem. Angleškemu senatu je bil predložen zakon o olajšanju razporeke. Proti predlogu so se dvignili odlični možje: predvsem vladni zastopnik, potem pa canterburyjski nadškof in visconte Darington — sami anglikanci. V imenu katoličanov je govoril proti predlogu visconte Fiz Alan. Zakonski načrt pojde v arhiv in ga poslanski zbornici sploh ne predlože.

— Premalo mrličev v znanstvene svrhe ima anatomsni zavod medicinske fakultete na Dunaju. Da se temu nedostatku odpomore, so nekateri predlagali, naj se prepuste anatomsni zavodu trupla v dunajski mestni ubožnici in v jubilejni bolnišnici umrlih slabomnih v znanstvene svrhe, ali pa trupla kaznjencev. Če pa bi se izkazali ti predlogi kot neizvedljivi, bi bila dunajska medicinska fakulteta prisiljena v prihodnjem šolskem letu medicinski študij za začetnike znatno omejiti.

— Dober lov. Približno pred enim mesecem so poročali francoski listi, da je iz Pariza pobegnul bankir Simons, ki je poneveril 30 milijonov frankov. Policija dolgo ni mogla najti sledu za njim. Sedaj pa poročajo iz Bukarešte, da so francoski detektivi prijeli v neki elegantni bukareški kavarni ubeglega Simonsa, ki se je skrival v Bukareštu pod imenom Sidney.

— Vzorci smrznilih rib. Švedska tvrdka »Fryzerlen« v Göteborgu je izumila nov način konzerviranja živih rib z ledom s pomočjo posebnega stroja. Na praškem pomladnem velesejmu bo kazala omenjena tvrdka občinstvu način takega konzerviranja. Riba zmrzne v ledu, ki se naredi vpricho občinstva. Tako zmrzle ribe se lahko pošiljajo po pošti in železnici. Na naslovni postaji se napravi, da se led staja in ribe — ožive.

— Ubežni bančni ravnatelj. Iz Prage poročajo o begu bivšega ravnatelja Deželne banke A. Rosenbauma, ki je napravil okoli 3 milijone čeških kron dolga in nato brez sledu izginil.

Ljubljanske novice.

Ij Seja kluba občinskih svetnikov SLS se vrši nocoj ob 8. uri v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Navzočnost vseh obvezna. — Predsednik.

Ij Romunski kralj Ferdinand se je peljal včeraj dopoldne v spremstvu kraljice, ministrskega predsednika Bratianu in zunanjega ministra Duce skozi Ljubljano. Kralj se pelje na obisk predsednika Francoske republike Milleranda v Pariz.

Ij X. delavski večer je zelo zanimivo potekel. Akad. Aleš Stanovnik je predaval zelo temeljito o položaju delovnih stanov v srednjem veku ter razložil organizacijo delavstva, nakar se je vršila debata.

Ij Prihodnja seja ljubljanskega občinskega sveta sr vrši v četrtek ob šestih.

Ij Umrla je v visoki starosti 95 let v Ljubljani dobro znana »tetka« Antonija Pirc, majhna, drobna, dobrohotna ženica, ki je pri marsikomu posredovala na ta način, da je oddajala razne predmete še v staro »ferzo« in sedanjo mestno zastavljalnico. Pogreb bo danes ob 2 popoldne iz Vožarske poti. Blag ji spomin!

Ij Umrla so v Ljubljani: Stanislav Jere, posestnikov sin, 6 tednov. — Juri Kirn, delavčev sin, hiralec, 21 let. — Ivan Korošec, postreščkov sin, 6 let. — Marko Centa, sin mesarskega pomočnika, 5 ur. — Avgust Semo-lič, čevljar, 35 let.

Ij Selca in kraljevstvo Ratitovec. O tem predmetu je predaval v ponedeljek 7. t. m. v Šentpeterski prosveti vladni svetnik dr. R. pl. Andrejka. Številno zbranimu občinstvu je popisal najprej zvezo Selške doline s Škofjo Loko, potem pa naslikal lepoto in zanimivost Selške doline same in Selce, ki so najbolj znamenit kraj v njej. V živih barvah je orisal dejanje in nehanje Selčanov nekdanj in sedaj in povedal poslušalcem marsikatero zgodovinsko zanimivost, katerih je dolina bogata; saj utegnejo biti Selca ena najstarejših vasi na Kranjskem, ki bo kmalu obhajala tisočletnico svojega obstanka. Končno je podal g. predavatelj sliko mogočnega Ratitoveca, ki nudi gledalcu krasen razgled po velikem delu slovenske zemlje in ki ga namerava selška podružnica SPD prav letos odpreti širšim krogom slovenskih planincev z zgradbo Kretove koče. V ta milije Selške doline in Ratitovec ter njene poezije, pričarane pred duševne oči poslušalcev s priprostimi besedami, katerih vsaka je pa dihala globoko ljubezen do domače grude, je postavil g. predavatelj slike dveh znamenitih Selčanov: dr. Janeza Ev. Kreka in prof. dr. Kosa. Oba sinova te doline — dr. Krek je

Il sicer rojen pri Sv. Gregorju na Dolenj-
kem, toda oče njegov je bil iz Selc in je Krek
baš najbolj dovteta dijaška leta preživel v
Selcih — sta se prav ob krasotah selške do-
line in visokega Rativca navzela ljubezni do
domače grude in do svojega rodu, ki sta mu
kot zrela moža podala dela, polna truda in
znoj, ki jih pa narod ne bo mogel nikdar po-
zabiti. — Prav je pripomnil g. društveni pre-
sednik, ko se je ob koncu zahvalil g. predava-
telju, da so prav tako in podobna predava-
nja v izredni meri sposobna vzbuditi v poslu-
šalcih zanimanje in ljubezen do domače grude,
ki tvori podlago vsakemu delu za domovino in
rod. Posebno jim je zagotovljen uspeh, ako
ustvari predavatelj tako srečno, kakor je to
storil g. vladni svetnik, neko vez med popisano
pokrajino in poslušalci. Dr. Krek in dr. Kos,
doma spod Rativca, sta si oba ustanovila
svoj poslednji dom v šentpeterski župniji, ki
jima je končno dala tudi skromen kotiček za
večni počitek. Je pa tudi naša dolžnost, da se
prej seznanimo z lastnimi kraji, preden gre-
mo iskat zanimivost po tujih zemljah. Ker je
mogel g. predavatelj iz obširnega zbranega
gradiiva podati v okviru poljudnega predava-
nja le majhen del, bi bilo želeli, da ga objavi
ter tako nakloni Selčanom enako zanimiv po-
pis njihovega kraja kakor ga je nedavno tega
Jezerčanom s popisom njihove jezerske re-
publike.

Iz Tedenski zdravstveni izkaz. Od 30. mar-
ca do 5. aprila je bilo v Ljubljani rojenih 25
in 4 mrtvorojeni; umrlo je v tem času 24 oseb,
od tega 7 tujcev. Vzrok smrti v 3 slučajih živ-
ljska slabost, v 8 jetika, v 1 pljučnica, v 1
dubljivi kašelj, v 1 škrlatica, v 2 možganska
kap, v 1 rak, ostalo drugi naravni smrtni slu-
čaji.

Iz Nalezljive bolezni v Ljubljani. Od 30.
marca do 5. aprila 1924 so bili v Ljubljani na-
znanjeni 8 slučajji davice in 1 škrlatice.

Iz Dve vreči prekajenega mesa je našel
sprevodnik električne cestne železnice Franc
Barlič na Dolenjski cesti. Meso je bilo ukra-
deno v mesnici Vnovčevainice na Zelenem
hribu in je vredno okrog 5000 K. Tat je bil
bržkone prepoden in je pustil plen na cesti
in pobegnil.

Iz Izdala sta se. Na Dunajski cesti je opa-
zil neki detektiv dalmatinskega krošnjarja, ki
je barantal z nekim fantom. Končno sta stopila
v sosedno vežo in tam je izročil fant Dalmatin-
cu 7 škatelej za cigarete in tobak in mu jih je
krošnjar tudi plačal. Ker se je zdela ta kupčija
detektivu malo sumljiva, je povabil oba na po-
licijo, kjer se je ugotovilo, da je fant trgov-
ski pomočnik Štefan S., ki je ukradel svojemu
gospodarju že več raznega galanterijskega bla-
ga in ga prodal krošnjarju Filipu Vrankoviću
iz Dorniša. Pri njem so našli še za okroglo
1000 Din ukradenega blaga. Fanta in kroš-
njarja so izročili sodišču.

Iz Ženska, kateri je bil ukraden iz ročne-
ga vozička pred tobačno tovarno dežnik, naj
se javi na policijo, kjer ga dobi nazaj.

Iz V Rožni dolini je bil ukraden iz voza
na dvorišču zidarskemu mojstru Valentinu Ba-
telino težak zavijač (dvigalo za vozove), vre-
den 900 Din.

Iz Železniško prečnico na Kavškovi cesti
so trije razgrajči polomili. Prečnica je bila
zaprta in so utrgali tudi verigo, s katero se
prečnica zapira in odpira. Čuvaj, ki je čutil,
da se je utrgala veriga, je skočil za njimi, to-
da ti so mu ušli v smeri proti topniški de-
lavnici.

Iz Pazite na žeparje. Na Vodnikovem trgu
je bila ukradena zasebnici Pavlini Sever de-
narnica s 117 Din, Mariji Čotičevi z Ižanske
ceste pa denarnica z 250 Din.

Iz Vlom v izložbo trgovine Maček. V noči
na nedeljo se je izvršil zopet predrzen vlom
v izložbeno okno modne trgovine Maček na
Aleksandrovici cesti. Vlomilci so bili silno pre-
drzni. Skoro pred nosom stražnika so nama-
zali veliko skoro prst debelo izložbeno šipo s
kitom, na kar so jo izrezali za približno 20
kvadratnih centimetrov. Poleg tega ima šipa
dve veliki razpoki po celi širini. Vlomilci so
odnesli vse, kar je bilo v izložbi. Škoda zna-
ša za ukradene obleke 12.000 Din in 10.000 Din
za izložbeno šipo. Škoda pa je popolnoma krita
z zavarovalnino. Policija nima o predrznih
vlomilcih še prav nobene sledi.

Iz Policijske ovadbe. Včeraj je bilo vlo-
ženih 29 raznih ovadb in sicer radi tatvine 6,
radi kaljenja nočnega miru 2, radi prestopka
cestno policijskega reda 12, radi prekoračenja
policijske ure 1, radi pasjega kontumaca 5,
radi lahke telesne poškodbe 1, radi pobege 1
in radi nesposobnega vedenja 1.

Elektra in mestna občina.

Najden podzemski kabel na Dunajski cesti.
Pred meseci je dal napeljati preko Du-
najske ceste ravnatelj družbe elektra g. inž.
dr. Vidmar električni kabel. Pred poslopjem
Ljubljanske Kreditne banke je kabel na ne-
pojasnjen način naenkrat izginil. Družba
Elektra hoče na nedopusten način oddajati
električni tok posameznim reflektantom v me-
stu in s tem posegati v področje mestne elek-
trarne, ki je imela dosedaj takorekoc mono-
pol glede oddaje elektr. toka. Mestna občina
ni dala družbi Elektra nikakega dovoljenja za
napeljavo kabla v poslopje Ljubljanske Kre-
ditne banke. Ker je g. inž. Vidmar kljub pre-
povedi napeljal kabel preko mestnega sveta
v to bančno poslopje, je dal mestni gospodar-
ski urad prekopati prostor med Dunajsko ce-

sto in trotoarjem Kreditne banke ter ugotov-
vil, da je kabel napeljan po podzemeljskem
rovu v bančno poslopje. Inž. Vidmar, ki je
obenem občinski svetnik iz liste JDS, je hotel
mestno občino preslepiti in jo oškodovati na
ta način, da je najel 4 rudarje, ki so z Du-
najske ceste v nočnem času izkopali cel rov
do palače Kreditne banke in položili vanj
kabel. Kasneje se je inž. Vidmar norčeval iz
mestne uprave in mestnega župana, češ, da
zastonj iščejo po njem položeni kabel, da ga
ne bodo nikoli našli. Še na zadnjem javnem
shodu je g. Vidmar namesto strokovnih izva-
ljanj pel pesem kapitalistične »Elektr«
in skušal osmešiti mestno upravo in njeno stre-
mljenje, da se mestu obdrži monopol oddaje
električnega toka in ne prepusti elektrarne
bankam in kapitalističnim podjetjem, da bi v
izpremenjenih razmerah po bajnih cenah od-
dajale električno silo strankam v ogromno
škodo občine. — Sedaj je g. inž. Vidmar v
boju z mestno občino podlegel, njegovo druž-
bo čaka tožba, katero bo občina proti njej
naperila in razen tega bo moral kot obč. svet-
nik dati v obč. svetu odgovor, ker je hotel
mestno občino oškodovati. Taki so gospodje
demokrati in taka je njihova skrb za javni
blagor!

Orel in olimpijska ideja.

Nujna življenjska potreba današnjega pro-
padajočega človeštva je bila, ozreti se za sred-
stvo regeneracije — fizične in npravne. Za sve-
tel zglede mu je služil narod starih Grkov, ki
se je z žilavo vsestransko vzgojo povzpela na
višek harmonične telesne in duševne kulture.
Simbol te visoke vzgoje je olimpijska ideja
— ideja tekom najboljših pred očmi celega
naroda.

Zahotelo se je modernemu svetu po obno-
vitvi te ideje in olimpijske igre so zopet oži-
vele. Letos se vrši že 8. moderna olimpijada
vseh narodov v Parizu.

Orel, kot organizacija, ki stremi za čim
višjo fizično in npravno kulturo naroda, narav-
no ne more prezirati ideje olimpiizma. Poseb-
no ne, ker se zaveda, kako daleč je naš narod
za ostalimi kulturnimi narodi in mu je zato
nujno potreben kar najizdatnejši napredek.
Ta pa je mogoč le v neprestani neustrašeni
tekmi z močnejšimi. — In tako bo Orel pora-
bil priliko, da se udeleži 8. olimpijade. Kot
član državnega olimpijskega odbora se Orel
zavedno udeležuje v pripravah za udeležbo
naše skupne državne reprezentance. — V svr-
ho propagande za olimpijado bo priredil v
soboto, dne 12. aprila v Ljudskem domu

OLIMPIJSKI VEČER.

Spored tega večera bodo tvorile izbrano
telovadne točke in sicer: proste vaje članov
in članic za leto 1924. Vaje vzorne vrste na
konju in bradlji, dalje vaditeljske in posebne
vaje v zastopu, lahkoatletike, sportne vaje in
vaje članic z velikim obročem v ritmičnem ra-
janju. Zanimivo za naše občinstvo, kot za te-
lovadce in športnike, bo predavanje g. prof.
dr. Vinko Šarabona: »O olimpijskih igrah,
antičnih in modernih, ki bo dalo idejno vse-
bino večeru. Vabimo naše občinstvo, da se
kar najštevilneje udeleži tega lepega večera,
za katerega vlada splošno zanimanje.

»MA VLAST«

simfonična pesnitev Bedr. Smetane se ponovi
na nedeljski matineji v Unonu ob 11 dop.
Vstopnice v Matični knjižarni.

Ljudski oder.

Četrtek dne 10. aprila ob 8. uri zvečer
»Pasijon« ali »Kristusovo trpljenje in smrt«.
Predprodaja vstopnic vsak dan od 8. do 12.
ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne v
društveni nabavni zadrugi (Ljudski dom prvo
nadstropje).

Naznanila

»Ljubljana« ima radi »Pasijonac« v Ljudskem
domu pevsko vajo mesto v četrtek v petek zvečer
ob 8. uri.

V Križankah je nocoj ob pol osmih izven-
cerkveni shod odnotne Moške in mladeniške Ma-
rijine družbe.

Pevska zveza. Danes ob 4 popoldne seja ar-
tističnega odbora, ob 5 zvezna.

Prosvetni tečaj. V Akademskem domu bo v
petek 11. aprila ob 8. zvečer predaval g. Terse-
glav »O politični vzgoji na Angleškem«. Po pre-
davanju diskusija. Ta večer bodo udeleženci tečaja
rudi odločili, če naj se tečaj po Veliki noči neda-
ljuje. Zato prosimo polnoštevilne udeležbe. — Taj-
ništvo Prosvetne.

Predavanje v Pravniku. V četrtek, dne 10.
aprila bo predaval na sestanku društva Pravnika
g. dr. Ivo Belin (Zagreb): »Problem valorizacije
o bilancama dioničarskih društev«. Predavanje je
točno ob pol 6 popoldne v pravosodni palači št. 79
(I. nadstropje). Gg. člani vabljeni, gostje dobro-
došli!

Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb
v sodnem okraju Ljubljana razglša, da se vrši
redni letošnji občni zbor dne 26. aprila 1924 ob 18.
uri v sodni dvorani št. 16 (sodniško poslopje, pri-
tišče, na levo) s temle dnevnim sporedom: 1. Po-
ročilo odbora in računskih preglednikov, 2. Volitev
dveh računskih preglednikov, in 3. Slučajnosti. Ako
ta društveni zbor ne bi bil sklepčen, se vrši pol
ure pozneje zbor občni zbor, ki pa je sklepčen ob
vsakem številu navzočih društvnikov.

Predavanje Jugoslovensko-češkoslovaške Lige
v Ljubljani. Jugoslovensko-češkoslovaška liga v

Ljubljani priredi v četrtek, dne 10. aprila 1924 ob
20. uri v srebrni dvorani hotela »Union« predava-
nje o temi: Preporod češke duševnosti in letih de-
vetdesetih (s posebnim ozirom na literaturo). Pre-
davalatelj dr. Ferdo Kozak se bo v glavnem bavil
s kulturnohistoričnim ozadjem moderne češke lite-
rarne tvorbe od početka realizma in naturalizma
do novejših smeri ob prelomu stoletja, kakor se je
oblikovalo doma na Češkem pod vplivom živahnega
razvoja stvarne, svobodne kritike. — Vstop rost.

Ferialni Savez — Ljubljana priredi v nedeljo,
4. maja svetilni dan pod pokroviteljstvom šefa
prosvetnega oddelka g. dr. St. Beuka in ge Ma-
jerjere, soproge zdravstvenega svetnika.

Zadruga mesarjev in prekaževalcev vljudno
vabi vse člane na svoj redni letni občni zbor, ki se
vrši dne 13. aprila 1924 ob 10. uri dopoldne v vr-
nem salonu gosp. Petra Košaka. — Načelstvo.

Podružnica Sadržarskega in vrtnarskega dru-
štva v Mariboru priredi na cvetno nedeljo, dne
13. t. m. ob 10. dopoldne v dvorani drž. vinarske
in sadjarske šole 2 predavanji, in sicer: a) Zati-
ranje poljskih miši z Löfflerjevim tifuznim bacilom
(predava ravnatelj kmot. kem. preizkuševališča g.
ing. Mohorčič); b) Glavne napake pri sajenju sad-
nega drevja (predava gosp. prof. Priol). Po preda-
vanjih se vrše zadovne demonstracije na šolskem
posestvu.

Kupujte Olimpijske srečke!

Prosveta.

pr O pesniku Zupančiču, ki se je te dni
z dovršeno »Veroniko Deseniškoc« vrnil iz Dal-
macije v Ljubljano, je začel N. Bartulović,
upravitelj gledališča v Splitu in dober pozna-
vavec slovenske literature, v aprilskem »Srp-
skem književnem glasniku« priobčevati daljšo
študijo, ki jo je že dolgo pripravljval. V uvodu
so posebno zanimive razlike, ki jih je našel
med slovensko in srbohrvatsko moderno.

pr Pevski zbor Glasbene matice priredi v
nedeljo, dne 13. aprila ob pol 8 zvečer v fran-
čiškanski cerkvi cerkveni koncert, na katerom
bo izvajal Dvořakov psalm »Stabat Mater« za
soli, zbor in orkester. Koncert dirigira kons.
ravnatelj Matej Hubad, sodeluje godba Drav.
divizijske oblasti. Vstopnice v prodaji v Ma-
tični knjižarni.

pr »Ma vlast«, to najznamenitejše delo če-
škega komponista Bedriha Smetane se izvaja
vdruge v nedeljo, dne 13. ob 11 dopoldne v
Unionski dvorani. Ciklus simfoničnih pesnitev
izvaja operni orkester pod vodstvom kapelni-
ka Balatke. Vstopnice v Matični knjižarni.

Stojl, stojl, Ljubljan'ca...

10. in 14. aprila priredi Ljubljanski vele-
sejem v operi

MODNO REVUJO.

Predprodaja vstopnic pri dnevni blaginji v operi.

Orlovski vestnik.

Odsekom in krožkom! Vzorne akademi-
je v soboto zvečer v Ljudskem domu se ude-
ležite polnoštevilno! Agitirajte tudi vsak v
svoji okolici za udeležbo vseh naših prijate-
ljev. Polovična vožnja, katere je dovoljena za
nedeljski podzvezin svet, velja tudi za olim-
pijski večer. Na olimpijskem večeru se bodo
prodajale tudi olimpijske srečke!

Dijaški vestnik.

d Pododbor SDZ v Št. Vidu nad Ljubljano
ima v četrtek 10. t. m. ob 2 popoldne sejo v
odborovni sobi Zarje.

Poslano.*

I. Po odločbi gosp. finančnega ministra
C. Br. 39.640 od 31. 8. 1921 in na predlog
glavne carinarnice II. reda na Rakeku br.
8108 od 16. 8. 1922 mi je imela centralna ca-
rinska blagajna v Ljubljani izplačati vsoto
Din 744.24.

Za izplačanje te vsote sem predložil že
več prošenj, eno celo na glavno direkcijo ca-
rin v Belgrad, poslenjo pa pred 2 mesecema
zopet na glavno carinarnico II. reda na Ra-
kek.

Toda kakor prva tako tudi poslednja sta
ostali brezuspešni. Sedaj me pa vsekakor za-
nima, kakšni uradniki so to pri centralni ca-
rinski blagajni v Ljubljani, da nič ne vidijo
in nič ne slišijo. Gospodje pri centralni ca-
rinski blagajni, to zadevo imate že večkrat
vknjiženo, pogledjte vaše štev. oziroma broj
4623 od 13. 9. 1922, 640 od 24. 1. 1923 in
5546 od 25. 7. 1923 in se nikan ne dajte pre-
več prositi, ker jaz nimam več denarja za
brezuspešne prošnje in končno sem to vsoto
s svojim trudom zaslužil.

II. Dne 8. 3. 1921 sva z žand. Francetom
Voljčcem oddala glavni carinarnici II. reda
na Rakek enega vola, katerega sva prejšnji
večer ob meji zaplenila nekemu tihotapcu. Ta
vol je bil od carinarnice Rakek na licitaciji
prodan za 9300 K. Od tega zneska bi nam po
carinskem zakonu pripadal polovični izkupič-
ek kot nagrada, ampak na vso žalost ni od
te duha ne sluha. Tudi za ta slučaj sem
že ponovno prosil, ampak zastonj. Končno
sem po uradnih osebah zvedel, da je glavna

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo
le, kolikor določa zakon.

carinarnica II. reda Rakek celo en del delo-
vodnika iz leta 1921 zgubila in baje ne ve,
pod katero števil. je ta predmet vknjižen. Go-
spodje, Vaš delovodnik mi sicer nič mar ni,
pač pa onih 4650 K, katere nam po zakonu
pripadajo. Zato Vas pozivljam, da zadevi po-
svetite trenotek časa in se nam pripadajoči
del izplača, ker vsekakor upam, da bom kon-
čno le našel primerno stopnjo, katere bo mo-
je upravičene in z dokazi podprte prošnje
upoštevala.

Franc Terček,

orož. nar. v pokoju, Novoselo, p. Sušine —
Gjurgjenovac, Slavonija.

Darovi.

G. dr. Fr. Trdanu za lep dar 250 Din sirotam
zavetišča sv. Jožefa v Št. Vidu nad Ljubljano:
Bog plačaj!

Koliko nezadovoljnih gospodov
je videti v novih oblekah in to upravičeno!
Vsak pa je zadovoljen, ki si preskrbi oblačila
pri konfekcijski industriji
Drago Schwab, Ljubljana

Izpred sodišča.

Spria sta se v stanovanjski kosarni v dvo-
rni mestne hiše v Gajevi ulici neki Ivan Habič
in njegova sestanovalka Marija Foršek. Oba sta
precej huda in ker je bila žena, kot je običajno,
silno jezična, se je mož razhudil in jo je udaril
po ustih, tako da je imela po lastni izjavi takoj
polno pest krvi. Tudi ji je zagrozil, da jo bo a
sekiro, če ne bo miru. Sodnik je sicer upošteval,
da je žena precej sitna, vendar pa je bil obsojen
Habič, katerega je sodnik že poznal radi neke
tatvine drv na glavnem kolodvoru, na 3 dni za-
pora, poostrenejša s postom in trdim ležiščem,
da se mu ohladi kri in ne bo več razgrajal.

Italijanski vohun. Ljubljanska organizacija
Orjuna je zvedela, da prihaja v Ljubljano večkrat
neki Ivan Lekan iz Vipave, katerega so obdolžili,
da vohuni za italijanske fašiste in je obenem tudi
hud tihotapec. Takoj se je zbrala junaška četa
Orjuncev in odšli so v kavarno Union, od koder
so dobili telefonsko poročilo. Ker se Lekan ni
odzval pozivu, da naj gre iz kavarne, ker je takoj
slutil, kaj ga na cesti čaka, so ga vlekli sami iz
kavarne in so ga na cesti pošteno pretepli. Med
obtoženci je bil tudi neki Šlajpah, katerega je
Lekan obtožil, da je bil najhujši. Ker pa je Šlajpah
odločno trdil, da je bil pač zraven, da se ga pa
ni sicer niti dotaknil, ker ni prišel niti na vrsto
in ni bilo nobenih drugih prič, je bil Šlajpah vsled
pomanjkanja dokazov oproščen.

Razne sodbe. Pri mizarškem mojstru Zale-
telu v Ljubljani je vlomil pomočnik Cerkvenik.
Vlomilca pa so zasačili in ga še isti dan zaprli.
Obsojen je bil radi poskušenege vlomna na 1 leto
težke ječe. — Pekovski pomočnik Karol Anžič
v Rudniku je ukradel tovarišu Josipu Hrovatu
zimsko suknjo, Lojzetu Lahajnarju pa hlače. Ker
je fant trdil, da je suknjo in hlače prodal za 530
kron in en hlebec kruha in priče niso prišle k
obravnavi, je bila zadeva v svrhu zaslišanja prič
preložena. — Rada sta se imela Vinko Moškerc
in pa Marija Prašnikarjeva, doma iz Leobna. Ko
pa je fant zvedel, da je ona v blagoslovljenem
stanu in ga je dekle vedno bolj naganjalo k po-
roki, se je skesal. Sprl se je z dekletom in jo je
končno še prav pošteno premikastil. Tudi ji je
zagrozil, da jo bo nad robne kose razrezal in v
Ljubljano pometal. Fant je priznal, da je dekletu
res slinco zažugal, toda v resnici na to še mislil
ni. Tudi pravi, da so na kmetih navajeni takih
groženj in se jih tudi nobeden ne boji. Kljub temu
je bil obsojen Moškerc radi te grožnje, katere se
je punčara tudi res bala, na 6 tednov težke ječe.
— Huda ženska je Ana Krpanova, žena železni-
čarja v Ljubljani. Pri neki obravnavi proti njej je
bil zaslišan kot priča tudi njen znanec Ivan Ko-
sovel. Ker pa ji ni po godu pričal, je stopila žena
k njemu in ga je udarila s pestjo po ustih. Pri
obravnavi je povedala, da je jezna na njega radi
stanovanjskih sporov. Ta nepremišljenost jo bi
stala 50 Din ali 1 dan zapora in 50 Din takse. —
Mesarski pomočnik Feliks Repovš je zašel v slabo
družbo in ker je potreboval denar, je ukradel
svojemu gospodarju Jožetu Javorniku več kilo-
gramov masti in nekaj mesa in klebas. Del masti
je prodal, nekaj pa so jo še dobili v njegovi po-
stetli. Obsojen je bil na 3 mesece težke ječe. —
Iz Šmarjete na Dolenjskem je prišel v Ljubljano
k zobozdravniku neki Ivan Košele. Ker ga je bo-
lel zob, se je napil slivovke in vina tako, da se
sploh ni več zavedel in tudi ne ve, kaj je počel.
Znašel se je naenkrat na tramvaju. Tam je dražil
ženske. Ker ni hotel plačati, ga je vrgeel spre-
vodnik pred pošto iz voza in ga je izročil stra-
žniku, ki ga je umiril. Obsojen je bil kljub svoji
pijanosti in zobobolu na 2 meseca težke ječe.

Užitek je za vsakega slabokrvnega in ble-
doga zdravljenje z Iron-om radi njegovega izbor-
nega učinkovanja in okusa. Proizvaja ga Mestna
lekarna v Zagrebu, za Ljubljano in okolico pa je
v zalogi v lekarni Leustek.

Med. Pristen, doma pridelan, točen med
društvenih članov prodaja Čebelarско društvo
za Slovenijo v Ljubljani, Semeniška ulica 2
(poleg stolne cerkve). Cena za kilogram znaša
Din 25 (kostanjev), Din 30 (ajdov), Din 35
(cvetlični med). Kostanjev med, ki je najce-
nejši, je za pecivo najbolj izdaten. Društvo
jamči za pristnost medu.

Kar Vi potrebujete, je Elzafluid. To pravo
domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Poizkus-
na pošiljka 27 Din. Lektarnar Eug. V. Feller, Donja
Stubica, Elza trg št. 134, Hrv.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Turistika in sport.

Člane vseh ljubljanskih sportnih klubov vabimo na sestanek v svrhu dogovora glede nedeljskega obhoda sportnikov, v salonu restavracije pri Levu, Gosposvetska cesta, v četrtek ob 8. uri zvečer. Pozivamo člane vseh klubov, da se sestanika sigurno udeležijo, osobito pa oni, ki se udeležijo spreveda, naj pridejo sigurno. Sestanek velja za člane vseh sportnih panog. — Jugoslovanski olimpijski pododbor Ljubljana.

Sportne prireditve 6. t. m. V cup-finalu za Olimp. fond JNS-a med Ilirijo in Jadranom je zmaga Ilirija s 7 : 0. Ilirija je odločilno nadvladala svojega protivnika šele v drugem polčasu, medtem ko je v prvem halftinu igrala nervozno in brez sistema. V predigri je zmagal Hermes nad Primorjem z 2 : 0. Primorje je podleglo taktično pravi-

vilnejši igri Hermesa predvsem vsled slabe igre svojih halfov. Kombinirano moštvo Ilirije je porazilo po igri komb. moštvo Ljublj. Akad. SK s 6 : 0. — V cross-country za prvenstvo Slovenije na pribl. 500 m dolgi progi igrišče Ilirije—Rožnik—igrišče Ilirije je doseglo prvenstvo moštvo SK Primorja (Ravnihar—Glavački—Stolfa—Kovačević) pred klubi Ilirija, Jadran in LASK. Kot prvi je došel na cilj Hribovšek (Ilirija) v času 25 minut 16 sek., nato so sledili Ravnihar (P), Podpac (I), Kovačević (P), Kristan (I), Stolfa (P) itd.

Moto-klub ljubljanski je imel svoj prvi redni občni zbor v Unionu. Klub je tvoril preje posebno sekcijo v klubu biciklistov, od lanskega leta pa je ustanovil svoj klub. Zborovanje je otvoril predsednik ravnatelj Fabiani, ki je med drugim pozdravil tudi zastopnike listov in se zahvalil za razne objave. Tajnik Čeh je povdarjal telesno vzgojo sporta, ki se je novodobno tako razvil, da se tudi na tem polju merijo vrline narodov. Društvo ima že lepo število članov z vozili in je priredilo tekem leta več zanimivih

tekem in pa izletov po Sloveniji. Pri hitrostni dirki na 10 km se je dosegla največja hitrost do 103 km na uro. — Tudi blagajniško poročilo izkazuje precejšen prebitek v letu. Po volitvah, pri katerih je bil izvoljen prejšnji odbor, se je razpravljalo o hitrosti vožnje in pa o mednarodnih olajšavah glede obmejnega prometa s sosednimi državami in pa o trošarinah za bencin.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 30° m n. n. viš.
Normalna barometrska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Pažnja: razlika v C	Nabo, vetrovi	Padavine v mm
7.4. 21 h	732.4	8.0	0.3	dež jug	
8.4. 7 h	730.7	9.5	0.4	oblač. vzhod	32
8.4. 4 h	728.4	11.3	0.5	oblač. j. vzh.	

Kaučuk pete in kaučuk podplate

nosijo otroci in odrasli, ker so trpežni, ceni in udobni za nošenje.

Inserati

v 'Slovenču' imajo za našega trgovca in obrtnika velik uspeh, ker ima ta dnevnik največ naročnikov med našim ljudstvom na deželi. Cene oglasom

v 'Slovenču'

so tako določene, da se lahko naroči oglas že za ceno od 5 Din naprej in je torej insercija pristopna tudi manj imovitim. Cenik za oglaševanje in pa izvod časopisa dobite na zahtevo popolnoma

Zastoj!

POSTENA ŽENSKA

išče službo kot postrežnica v kakšni hiši. — Naslov pri upravi pod št. 2012.

ABSOLVENT

zadružne šole, s 6-mesečno prakso pri večjem denarnem zavodu, IŠČE SLUŽBE. Naslov pove uprava 'Slovenca' pod št. 1999.

DOBRO

MOŠKO KOLO

je NAPRODAJ. — ROŽNA DOLINA št. 147. 2015

HIŠA, pripravna za vsako obrt, na zelo prometnem kraju, naprodaj. Poizve se: Glince št. 74 pri Ljubljani.

Naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubi oče, stric, svak itd., gospod

Ivan Starin

hišni posestnik in mesar

danes ob 8. uri zvečer, po dolgi, mučni bolezni, večkrat previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega nam rajnega se vrši dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Glince št. 30, na pokopališču na Viču.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Glince, dne 7. aprila 1924.

Žalujejoča soproga, otroci in ostali sorodniki.

Zahvala.

Vsem prijateljem in znancem, ki so ob priliki bridke izgube našega nepozabnega pokojnika, gospoda

Matije Deržaja

prihitieli nas tolažiti in vsem, ki so v tako častnem številu spremljali draga pokojnika na njegovi zadnji poti, izrekamo najsrčnejšo zahvalo. — Zlasti se zahvaljujemo učiteljskemu zboru II. mestne deške šole, ravnateljstvu učiteljskega in vsem, ki so posli prezgodnjo gomilo našega blažega pokojnika s cvetjem.

ZALUJOČI OSTALI.

ZAHVALA.

Vsem, ki so nam ob priliki prebridke izgube naše iskreno ljubljene matere oz. sestre, stare matere, tašče in svakinje, gospe

Franje Eberl roj. Hauptman

stali ob strani s tolažilno besedo in dejanjem, jo spremili na njeni zadnji poti, izrekamo najsrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja, »Zadruzi pleskarjev in slikarjev«, tvrdkama »Brata Eberl nasled. Martinc, Černe & Ko.« in »Orient« in njihovim nameščencem.

V Ljubljani, dne 8. aprila 1924.

Rodbini:

EBERLOVA in HAUPTMANOVA.

KOMPANJONA za manjšo, že vpeljano, dobro industr. podjetje in razpečevanje, sprejem. — Potrebni kapital 30.000 Din. Naslov: »Krasna eksistenca št. 1975« upravi.

SODOVIČAR

zanesljiv, trezen delavec, dobi takoj mesto proti dobri plači, hrani in stanovanju. — Ponudbe pod »Sodovičar št. 1976« na upravo lista.

PROSTOR

za DELAVNICO

IŠČEM v mestu na kakem dvorišču za takoj ev. preureditev in čiščenje na lastne stroške. — Ponudbe na upravo pod »Delavnica«.

LEPA PRILIKA.

HIŠA v Mariboru, z vodo in elektr. razsvetljavo, naprodaj po nizki ceni. Zamenja se tudi proti dobavi lesa. Stanovanje takoj na razpolago. Informacije daje pisarna dr. Vladislava PEGANA, odvornika v Ljubljani. 1992

PRODA SE več dobro ohranjenih

MOŠKIH OBLEK

med njimi žaket in smoking-obleka, poleg tega še nekaj ženske obleke, kostumi. — Ogleda se na Sv. Petra nasipu št. 49, I. nadstr., od 10 dop. do 6 zvečer. 2001

Daljnogled

s 6-kratno povečavo ugodno prodam. Vprašanja na upravo pod »Daljnogled«.

Kupim večjo množino BUKOVH HLODOV nežamane in žamane, 40 do 100 mm debeline in od 2 m naprej dolžine; potem javorjove HLODE od 25 cm debeline naprej, od 2.50 m naprej dolžine. Direktno oferte na: V. STUZZI, Ljubljana, Sodna ul. 4, II. nadstr. 2023

Malo posestvo

za vsako obrt ali letovišče, 15 min. od Šmarjeških Toplic v Šmarjeti št. 25, obstoječe iz hiše, 4 sob, kuhinje, jedilne šrambe, kleti, kozolca, bleva, skednja, svinjaka, dveh vrtov, dveh njiv ter treh oralov zrelega bukovca gozda se bo prodalo na dražbi dne 18. maja ob 2. uri popoldne. — Polovico kupnine takoj, ostanek po pogodbi. 2000

Prodaj 2 — 3000 kilogramov zdrave REPE.

IVAN KURALT, valjni mlin, Domžale. 2021

Prodaj stružnico

(Drehbank) za železo, kompletno, prenovljeno za 18.000 kron. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2022.

Javorjevih

HLODOV

belih, I. in II. vrste, od 30 cm in 2 m naprej, za dobavo aprila t. l., KUPIMO vsako partijo. Ponudbe franco vagon z navedbo množine na: »STANIVA«, Celje.

Najceneje

DRVA

trda in mehka, žagana in cepljena, večje in male množine, od 25 kg dalje dostavlja na dom.

Naročila sprejema:

H. PETRIČ, Gosposvetska cesta 16/I. — Tel. 343.

VRTNICE

nizke, triletnje cepljenke, 40 najlepših vrst, po 10—12 Din komad, za takojšnjo saditev, nadalje rudeče grozdčice, bršlin in gladiole nudi slav. občinstvu v mestu in na deželi ANTON FERANT, trg. vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg št. 3. 1653

I. preoblikovalnica

damskih slavnikov in moških klobukov
Barborič & Završan
Ljubljana, Mestni trg 7
izdeluje po najnovejših modelih. Istotam velika zaloga damskih slavnikov, nakitenih in praznih ter raznovrstnega nalika.

Tvrška

I. Wanek Ljubljana

Sv. Petra cesta št. 19, PRIPOROČA svojo bogato zalogo najmodernejše obdelane KOŽUHOVINO, SPREJEMA vsa popravila, kakor tudi barvanje lisčijih in drugih kož. — Velika izbira sportnih ČEPIC in moških KLOBUKOV. — Shranjuje tudi vsakovrstno kožuhovino čez poletje.

HIŠA naprodaj

na lepem kraju v Škofji Loki in 2 NJIVI na Hudem polju. — Več se poizve pri A. SUŠNIK, Škofja Loka št. 79.

Več različnih motorjev in čvkoles, rabljenih in novih, poceni naprodaj. — LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4. 1961

KUPIM

ELEKTROMOTOR

1½ HP, 110 Volt, za isto-smerni tok. Ponudbe s ceno na upravo pod št. 1987.

Inserati v »Slovenču« imajo polen uspeh!

V elektr. brušenje

se sprejemajo rabljene BRITVICE (Gilette, Mem itd.) v drogeriji »ADRIJA«, Selenburgova ulica 5. 1826

LOKAL iščem.

Podjeten, že 20 let v Ljubljani dobro vpeljan trgovec z manufakturo, išče srednje velik lokal za takoj ali pozneje. — Ponudbe pod »LOKAL 205« na upravo lista.

Ropirne knjige računov, komisijske knjižice, šolske mape, notese itd.

dobavlja najceneje

Knjigoveznica R. T. D.

Ljubljana, Ropitarjeva ulica 6/II

P. n.

Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji

Gritzner v vseh opre mah.

Pok. v vzezenju ter krganju perila in krogavic (štofanje) brezplačno edino le pri:

Josip Petelinc Ljubljana, Sv. Petra n.

Hišeniška delavnica pod vodstvom priznanega strokovnjaka in mehanika Stanko Galeta na razpolago za šivalne stroje vseh sistemov in koles. 7984

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snážanje in vsakovrstno barvanje ANTON BOC Ljubljana, Selenburgova ul. 6/I Glince-Vr 46.

LOKAL

za manjšo trgovino, iščemo za takoj ali za poznejši čas. — Ponudbe na upravo lista pod »Lokal« št. 1966.

Naznanilo.

V župnišču v Šmartnem pri Velenju se vrši ZASEBNA DRAŽBA premičnin po pok. preč. gospodu župniku Francu Cizej v četrtek, dne 10. aprila 1924. Začetek ob 10 dopoldne. Sorodniki.

ZNIŽANE CENE

za otroške VOZICE! Novi modeli. Poslužuje se izdelkov domače tovarne, otroških vozičkov in dvokoles »TRIBUNA« F. B. L. Ljubljana, Karlovska cesta 4. Istotam se dobijo po znižani ceni nova dvokolesa, mali pomožni motorčki, šivalni stroji in pneumatiki; sprejemajo se v polno popravo za emajliranje z ognjem in ponikanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni drugi stroji. Prodaja se tudi na obroke. Ceniki franko.

Obleke!

za gospode in dečke kupiš najceneje pri tvrdki

Ložar & Bizjak

Ljubljana, Sv. Petra cesta 20

Obleke tudi po meri in najnovejšem kroju.

Kje se najboljše kupi, je že brez dvoma znano!

'Pri nizki ceni'

IGNACIJ ŽARGI

Ljubljana, Sv. Petra c. 3

Nudi cenj. odjemalcem veliko izbero potrebščin za KROJACE in ŠIVILJE. — Velika izbira ROKAVIC, NOGAVIC, triko-PERILA in površne ženske vol. jopice, razno moško, damsko in otroške perilo, svilene pletene SAMOVEZNICE itd. po priznani znižanih cenah!

NA DEBELO! NA DROBNO!

Vino Podružnica vinarske zadruga

„LJUTOMERCA“

za ljutomerski in ormoški okraj v Ljubljani, Stara pot 9. poleg vojaške bolnice

nudi svoja zajeamčeno

pristna ljutomerska vina

po ugodnih cenah in pod solidnimi plačilnimi pogoji.

Vino

„Erika“

Najboljši in najpripravljenjši pisalni stroj za potovanje

THE REX Co., - Ljubljana

GRADISCE 10 - - - - - Telefon 268

Opalografi v vseh velikostih in opalografične potrebščine vedno v zalogi.

NOVI MODELI 1924 — ZNIŽANE CENE! DVOCILINDERSKI „SCOUT“ Din 27.500.-

Cene na podlagi današnjih kurzov in tarif.

TAKOJŠNA DOBAVA IZ LASTNE ZALOGE.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:

AMERICAN MOTORS LTD

Telefon interurb. 477. — LJUBLJANA — Dunajska cesta 12.